

Č Č H

ČASOPIS ČESKÝCH HOUBAŘŮ

ČESKÝ MYKOLOGICKÝ SBORNÍK ACTA SOCIETATIS MYCOLOGICAE

Založil, vydává a řídí Dr. F. Smotlacha

Vychází za podpory hl. města Prahy, ministerstva
zemědělství a lesnictví (prostřednictvím ČMS)
a Č. badatelské rady.

Praha, v květnu 1944.

Vědecký list (orgán)

ČESKÉ MYKOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI
A MYKOLOGICKÉHO ÚSTAVU V PRAZE

ČÍSLO 5.-6.

ROČNÍK XXIII

Tiskem Otakara Stivína v Praze II., Vojtěšská ul. č. 8.

Které houby jsem sbíral o Vánocích 1942.

Houbařský podzim r. 1942 se protáhl až do konce prosince. Houby v listopadu hojně se vyskytnuvší vydržely, ne sice v takové hojnosti, takže o Vánocích bylo lze ještě dobře houbařit. V té době rostla ještě penízovka sametonohá. Její růst podporovalo hojnost pařezů po stromech v minulých dvou zimách, jednak mrazy, jednak polomy zahynulých. Kromě této houby jsem sbíral ještě 23. XII. několik plodnic třep. cihlové, které také mrazu (-2° , -3° C) dobře odolaly. Také se ještě vyskytly: helm. slizká a h. obecná. Na jednom pařezu rostla mrazem již hodně dotčená rosolovka huspenitá, na jiném strm. žlábkovitá ve dvou plodnicích se společným třenem, který byl v dolní části vatovitě vlnatý.

Do ústřední poradny byla přinesena v těch dnech třep. vláhomilná, plž. modřínová a šup. lemovaná.

Ještě před samými Vánoce mi nalézal jsem v Šárce dosti hojně opeňku. Je to jedna z mnohých hub, rostoucích od dubna až do mrazů. Podobně se vyskytuje v tak dlouhém období taktéž jedlý pavučinec skořicový.

Jen porůznu se vyskytovaly letos hlíva ústříčná a hlíva vrbová, které v předešlém podzimu ještě v pozdní době hojně rostly. Nápadný byl také letošní (1942) nedostatek chor. sírového, který r. 1941 na vrbách byl velmi hojný, hlavně v květnu a červnu. Patrně mu nesvědčilo letošní sušší počasí. Také šup. obrovská na svém stanovišti ve Vokovicích na pni mohutné vrby vyrostla letos jen velmi chudě ve dvou menších plodnicích na kmeni ve výši asi 1 m. Průměr klobouku byl asi jen 5 cm, plodnice následkem nedostatečné vláhy a nastalých mrazů zarazily se ve svém vývoji a na konec uschly. Na ostatních dvou místech na bázi stromu vůbec nevyrazily. Zda-li podhouby vyhynulo, bude lze posoudit teprve v příštích letech. Tuto houbu sleduji na téže místě již od r. 1938. Loňského roku byla již chudší a sbíral jsem ji s předsedou ČMS Dr. Smotlachou, kterého jsem na tuto houbu zavedl v blátě po kolena, v dešti a sněhu, asi ve 20 velkých plodnicích o průměru 15 cm. Pak jsme ji v poradně zkoušeli hlavně v jedlosti a shledali jsme ji chutnou s příchutí kořennou jako po mátě pepřné. Je to houba nápadná svým přehojným vzrůstem jak co do velikosti tak co do množství plodnic na jednom místě se vyskytnuvších. Dokládám ji za jednu z nejvýznamnějších hub celé mykoflory šáрске. Klobouk má 15 cm i více v průměru, pleťové žlutý s přitisklými hnědými šupinami, kterými jest také třen pokryt. Třen opatřen jest pomíjivým třepivým prstenem a jest delší než průměr klobouku a 1–3 cm tlustý. Lupeny jsou červenohnědé. Na jednom trsu bývá 40 i více plodnic velikých rozměrů s dlouhými hustými třeni.

Od šup. šupinaté liší se tím, že tato jest mnohem žlutší a menší, od šup. slizké tím, že nemá lepkavý povrch klobouku.

O výskytu šupinovky obrovské u Č. Skalice píše mi p. řed. Kolařík, který ji sbíral koncem listopadu 1942.

Na konec uvádím ještě výpočet hub mnou v Šárce na podzim 1942 od října do konce prosince sbíraných, v časovém pořadí, jak se vyskytly mimo houby svrchu uvedené: štít. jelení v říjnu a listopadu hojná, děchr. podvinutá, hnojník obecný, klišatka černá, kukmák vlnatý, třep. vláhomilná, třep. maková, třep. smrdutá, václavka (hojná), límc. měděnková (hojná), strm. přehrnutá, str. vyhloubená, helm. čistá (na pařezu hruškovém), liška pomerančová (hojná), slz. oprahlá, čir. dvoubarvá (v olšínách u Jenerálky), chor. zimní, ch. páskovaný, ch. pestrý, ch. ohňový (hojný na vrbách), ch. zakouřený, kržatka plevnatá (na ulomených ostružinových větévkách), šup. kostrbatá.

Dr. Smotlacha:

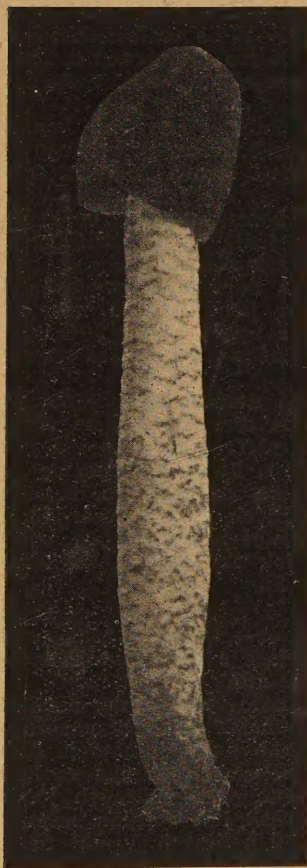
Několik zpráv z mykol. výzkumu.

Krásná smrž vysoká (*Morchella elata* Fr.) vyrostla 10. V. t. r. v rest. „U Česaných“ proti kostelíčku na Pankráci ve zdviži nahoře. Vyrostly zde 2 kusy pod okenní rampou ve zdi, která byla nasáklá vodou a naplněná prachem. Prohlížíme-li tuto smrž, vidíme, že má konický klobouk černěšedý, s protáhlými otvůrkami dlouhou, tlustou, dutou, nafouklou a na povrchu zprohýbanou nohu, která je voskově jemná. Vzata z vlhkého ovzduší, kde vyrostla, rychle vadne. Tento druh roste roztroušeně všude

Dr. F. Smotlacha:

Souhrn toho, co je hotovo a čeho je třeba ve výzkumu jedovatých hub a otrav houbami.

Zabývám se výzkumem jedovatých hub a otravami hub od r. 1907 a docílil jsem v této práci již do r. 1918 cenné konečné výsledky, které jsem tehdy sdělil ve své knížce „Jedovaté houby“ (Praha 1918). Zachoval jsem tehdy stanovisko konservativní a neuplatnil plně četné své nové objevy v otázce jedovatých hub a otrav houbami (nechal jsem tu ještě na př. platit m. citronovou (mapovou), jako jedovatou, ač jsem

Obr. 10. *Kačenka náprstkovitá* (V. conica Miller, digitaliformis Pers.). Obvykle na dosti dlouhé, jako prst tlusté, bleděžluté nebo masově začervenalé, přibližně válcovité nožce, duté, je shora posazen náprstkovitý klobouček světle hnědý, hladký nebo jen slabě brázditý, zvonečkovitý nebo náprstkovitý, 1—3 cm vysoký, 1—1.5 cm široký. Roste na jaře v květnu, v lesích listnatých, vzácně na různých místech v Č. a na M. Výjimečně vyskytuje se někdy i na podzim, když je vylákan předcházejícím obdobím klidu, jakoby zimou. — Archiv ČCH, napsal Sm.

dávno znal její neškodnost), přece jen tato knížka znamená úplný převrat dosavadních názorů v otázce jedlých a jedovatých hub, jakož i otrav houbami u nás i ve svět. literatuře. Praxe propagační v houbách ukázala mi potřebu býti radikálnější a tak jsem ve své původní výzkumné práci v uvedeném směru v ČCH, počínaje I. roč. a pokračoval v dalších a dalších. Z toho vznikly r. 1935 i moje „Otravy houbami“, s naprosto novými výzkumy a názory.

Celkem se mi podařily v uvedeném vědeckém bádání, výzkumu a podnikání tyto hlavní závěry a výsledky:

1. Do r. 1910 bylo u nás podle literatury jedovatých a podezřelých hub na 200 druhů a jedlých pouze jen asi 100 druhů, přičemž

ostatní všechny houby byly nepoživatelné, ba člověku nebezpečné „prašivky“. Avšak mně se podařilo od r. 1907 do r. 1919 snížit počet našich jedovatých a podezřelých hub desetkrát na pouhých 20 a počet jedlých desetkrát zvýšit na nejméně 1.000 druhů hub dobře jedlých. Vedle toho stanovil jsem dalších 500 druhů jako částečně jedlých. Teprve ostatních 1.500 druhů, u nás ještě rostoucích, jsou buď velmi vzácné nebo velmi drobné, dřevnaté, tuhé, nesouvislé, silně hořké nebo palčivé atd., takže nepřicházejí v kuchyni v úvahu.

2. Životu nebezpečnými z našich hub jsou hlavně jen muchomůrka zelená, bílá a zbělená, což je odrůda much. zelené. Tyto druhy byly dříve shrnovány pode jménem much. hliznatá. Jsou to houby u nás vzácné, avšak přesto způsobovaly dosud velkou většinu smrtelných otrav u nás přicházejících. Much. citronová (mapová), dříve pokládána za jedovatou, jest podle mých výzkumů z let 1907—18 naprosto neškodná. Naproti tomu jsem zjistil i pokusy na sobě, že much. červená a hnědá jsou jen ve velmi velkém množství silně opojně jedovaté, v malém však neškodné.

3. Četné omyly ve zjišťování jedovatosti hub pokusy, jež konali pouze lékaři, snadno se podle mého názoru vysvětlí tím, že pokusy se daly na zvířatech, které někdy (kočka) podléhají otravě houbami spíše nežli člověk.

4. K smrti vedoucí otravy vznikají hlavně barevnou záměnou krásné a příjemné m. zelené za zelinku nebo za jedlé zelené holubinky. A pak ovšem i m. bílé nebo zbělené za bílé žampiony.

5. Proto jsem nesprávný název m. hliznatá nahradil názvy m. zelená, m. bílá a m. zbělená. Smrtelné otravy, jichž bylo u nás od r. 1910—35 20 až 30 ročně, přestaly tím téměř úplně až na 2—3 případy ročně, které jsou podle mého výzkumu jiného původu než otravy uvedenými houbami.

6. Zde podle mých výzkumů se uplatňují ostatní naše jedovaté houby v celku nepatrně, dávajíce vznik četným otravám lehčího rázu. Hlavně tu přicházejí podle mého zjištění v úvahu otravy nepravé čili nemoce z hub. Těch se mi podařilo zjistiti řadu kategorií: nemoce či záchvaty alergické, idiosynkratické, vlivy sugesce, autosugesce, nemocných ústrojí zažívacích, těžké stravitelnosti požitých hub, špatné jejich přípravy, bakteriálního jedu vyvinutého na houbách zapálených nebo špatně ošetřených a uložených a pod. Je to jak vidíme celá kapitola, kterou jsem objevil a dosti důkladně prostudoval.

7. Podařilo se mi dále bezpečně zjistiti, že i sušené houby otravují a to přibližně stejně jako houby čerstvé, t. j. celkem se stejným průběhem otrav. Tedy u much. zelené, bílé a zbělené s průběhem smrtelným, u závojenky olovové s velkými bolestmi atd.

8. Od mládí jím ohřívána jídla z hub naprosto beze škody, naopak chutnají mi lépe nežli čerstvá. Proto jsem se snažil vysvětliti nesprávnou domněnku, jakoby byla ohřívána jídla z hub svým rozkladem člověku nebezpečná, a podařilo se mi to velmi pěkně. Domněnka vznikla z toho, že se při smrtelné otravě hub čerstvých nebo sušených jedlo jídlo dvakrát. V poledne a večer. Jelikož se však jed v much. zelené, bílé nebo zbělené uplatňuje teprve po 8 až 12 hodinách, vznikl tu u laiků snadný omyl. Nepřihlédlo se totiž při takovéto otravě s dvojnásobným jídlem k jídlu prvnímu (v poledne), nýbrž až k jídlu druhému (večer). otrava se objevila až pozdě v noci. Hned se řeklo, to je z jídla večerního, z ohřívání hub, neboť laici nevědí, že smrtelně otravují jen zmíněné druhy hub a že se při tom uplatňují se svým jedem teprve tak pozdě.

9. Zjistil jsem i otravy chronické způsobené houbami sušenými a to zase much. zelenou a bílou. Je to první nález v tomto směru.

10. Již před r. 1918 jsem vyzkoumal a ve své knížce „Jedovaté houby“ uvedl — první pro střední Evropu — že čtvrtou houbou v hubných otravách u nás, pokud se týče nebezpečí otrav za výše uvedenými třemi, je závojenka olovová. Zjistil jsem, že její otravy probíhají jinak, než u výše uvedených, že objevují se rychle a že jsou bolestné a že

velkou většinou neskončí smrtí. Již tehdy jsem nalezl, že jed její není dosud znám a žádal o jeho výzkum. Tím spíše žádám tento výzkum dnes! Je dosti častá, ale neznala se a proto dříve nehlášena a vzácná!!

11. Zjistil jsem již tehdy (viz „Jedovaté houby“), že existují také otravy jarními zvonovkami a závojenkami dosud málo známými, jež třeba teprve vyzkoumat. Tyto otravy se znovu a znovu opakují i dnes. Již tehdy jsem žádal opatrnost a pečlivý výzkum těchto hub po stránce toxikologické a žádam jej i dnes. Ovšem všech oddělené a pokud možno tak, aby navzájem mohly býti po stránce svého chemického a toxikologického obsahu navzájem srovnány. Při tom jsem mnohokrát upozornil, že je třeba činiti pečlivý rozdíl mezi jednotlivými druhy a odrůdami jarních zvonovek a závojenek, které se sobě úžasně podobají. Uvažme, že zvonovka jarní, jak je u nás běžně vedena (*Nolanea erophila* Fr., *hirtipes* Schum.), má podle mého výzkumu u nás 3 formy, z nichž první a nejhojnější je pravděpodobně zcela neškodná a jedlá (nedoporučuji ji však). Je to forma zvonovky jarní, zvaná typická Sm. (typická). Podezřelé jsou podle mého názoru forma *entomoloides* Sm. (závojenková) a *papulata* Sm. (ohrbená). Dále jsou podezřelé druhy *N. mammosa* Fr. (bradavkatá), *N. papillata* Bres. (papilkatá), rostoucí někdy i na jaře. I zvlášť křehká *N. cetrata* Fr. přichází tu v úvahu.

Rekapituluji co jsem zjistil v této otázce. Na otravách zvonovkou jarní, jichž mi bylo letos hlášeno několik z různých míst, mohou mít vinu jedovaté formy (odrůdy zvonovky), druhy příbuzné, nebo podobné jedovaté závojenky. Avšak ani alergie není zde vyloučena, ač proti ní mluví skutečnost, že v některých případech onemocnělo několik členů rodiny nebo přátel najednou. Ovšem tyto případy mohou se vysvětlit sužesí, nebo pathologickou příbuzností postižených. Budíž konstatováno, že tyto otravy nebo nemoce ze zvonovky byly hlášeny od začátku ČCH. Ač jsem zvonovku jarní několikrát přezkoušel a chutnala mi vždy dosti dobře (nikoliv nejlépe), a nebyl jsem nikdy postižen otravou, přece jsem nikdy závojenku ke sběru nedoporučoval a nedoporučuji. Neblahých případů již způsobených je totiž značný počet.

Při tom upozorňuji, že zmíněné moje formy zvonovky jarní jsou patrně jen tvary ekologické, které liší se od sebe hlavně jen celkovým vzhledem a tvarem plodnice a místem růstu, nikoliv jinak, takže rozlišení jich musí se dít hned při sběru. Letos byla mi donesena a poslána zvonovka jarní se všech stran mnohokrát. Nikdy však jsem ve spoustě polámaných (je tak křehká!) plodnic nemohl dobře zjistit, o kterou formu jde.

12. Upozorňuji, že při vyšetřování jedlosti (zkoušky jídlem) nebo jedovatosti (chemie), třeba dbát, aby se každá tato odrůda a každý tento druh, které se sobě velmi podobají, takže se velmi snadno mohou zaměnit, zkoumaly odděleně.

13. Avšak jest velmi pravděpodobné (a to může býti asi nejspíše příčinou zmíněných otrav), že se mezi tyto zvonovky mohou snadno připlést i dubnu a květnu u nás sem tam rostoucí drobnější a uvedeným zvonovkám velmi podobné a dosud málo známé závojenky, t. j. lesklá (*E. venenosa* Sm.) a vmáčkklá (*rhodopolium* Fr.), jež byly loni u nás zjištěny v červnu a dubnová (aprilis Sm.-Urban) a obloučková (arcualis Bayerman-Sm.) sbírané letos časně na jaře. Zmíněná závojenka lesklá čili šedohnědá (*N. venenosa* Sm.) podobná vmáčkklé, ale bez rudé barvy, způsobila loni v červnu známou pražskou otravu.

14. Prostě je jisto, že v tomto případě musí se při výzkumu postupovati velmi opatrně a že se typická a přehojná zvonovka jarní se nesmí všeobecně k jídlu doporučovat, leda jen pro znalce.

15. Vyzkoušel jsem již r. 1908 hřib satan a zjistil, jako jeho autor prof. Lenz, že způsobuje otravy okusem za syrova, stejně jako podobný mnou zjištěný hřib hlohový a že se oba na Hradecku od dávná místy nazývají „blijákem“. Vypátral jsem, že však dobře uvařené a upečené oba jsou neškodné a že se proto prodávají od dávná na mnohých trzích u nás (Hradec, Poděbrady a j.). Již tehdy jsem žádal o zjištění látky, která tento zjev způsobuje a žádam to proto i dnes.

16. Za syrova dále otravují václavka a čechratka a některé jiné houby, zvláště jsou-li jedeny ve větším množství. To vysvětlují nezvyklosti našeho lidu jíst syrové plodiny vůbec a houby zvláště. Jde tu zřejmě, stejně jako v podobných případech často také i u hub vařených a smažených (májovka, liška ob.), o mnou nazvané otravy nepravé, jak jsme je svrchu (6) uvedli.

17. Podezření z otrav kyselinou helvelovou podařilo se mi omezit na ucháč podezřelý (*G. suspecta* Krombh.), jak to učinil kdysi již Krombholz. Zjistil jsem totiž, že se v Praze jedí bez spaření a na praž. trzích prodávají po celá staletí jako naprosto neškodné všechny naše jarní smrže, kačenky, destice, stejně jako ucháč obrovský. Avšak také drobné ucháče jsou tu prodávány a pojídány bez spaření a beze škody. Ucháč podezřelý jest tu celkem řídký a kupuje se obyčejně jen v malém. Tím se vysvětluje, že jedovatost jeho se dosud jen málo kdy uplatnila. Ostatně je i dosti pochybná. Možná, že tu nejde vůbec o kys. helvelovou, nýbrž o alergii, na níž jsem u hub upozornil u nás první. Výzkum zde musí být proto velmi opatrný, má-li mít úspěch. Smysl jeho je pátrání po kys. helvelové, zejména u *r. Gyromitra*.

18. Poznal jsem již r. 1918 (viz moje publikace), že jsou známy vlastně jen dosud 3 jedy hubné: bezpečně muscarin, a phtalin, méně již kys. helvelová.

19. Ostatní jedy hubné, že dosud vůbec nejsou známy. Ostatně ani muscarin a phtalin není dokonale vzhledem k otrávám prozkoumán.

20. Vůbec jsem zjistil, že výzkum hub po stránce chemické a toxikologické je dosud nepatrný. Tak není známo na př. látkové složení pestřece. U toho jsem zjistil, že způsobuje někdy zjevy podobné otrávám, které jsem zařadil do nemoci z hub a že se proto může beze škody požívat jen jako koření.

Čeho třeba činit.

Výše uvedené výsledky mých výzkumů provedených od r. 1907 jsou jistě cenné a zajímavé. Došel jsem jistě v mnohých věcech daleko. Avšak v každém téměř bodě jsem narazil na něco nehotového, co je třeba vykonati. Je potřeba nového chemického průzkumu hub. Zde musí zakročit chemické, hygienické, potravinářské atd. ústavy a příslušní pracovníci. U každého bodu výše uvedeného jsem naznačil, čeho nového je tu třeba. Připoujím ještě některé body další nebo opakuji něco pro lepší pochopení:

1. Jest třeba provést úplný průzkum chemický všech našich (zprvu alespoň nejdůležitějších) jedlých hub kvalitativně i kvantitativně, při čemž třeba vyšetřiti také výživnost a stravitelnost hub. I kdybychom postavili při počtu mnou zjištěných 1.000 jedlých a dalších 500 požívatelných našich hub požadavek, aby bylo z nich dokonale prozkoumáno 100 druhů nejhojnějších a nejběžnějších (je v nich obsaženo as 50 druhů kodexových), je to úkol, i když jest částečně výzkumem proveden, jistě na dlouho. Mykológové vykonali svou povinnost. Nyní nastupují hygienici a potravináři.

2. Zjistiti jedy nebo látky, které způsobují u záv. olovové, lesklé, u satana, u hříbu hlohového, pak u jedovatých vlákníc a u všech jedovatých a podezřelých hub, o nichž jsme ani svrchu mluvili i nemluvíli, otravy nebo nemoce z hub.

3. Je třeba zjistiť a vyšetřiti na př. také (to je úkol pro mykology) jedovatou čirůvku Zvárovou a strmělku Cordovu, jež jsou jen velmi málo známé.

4. Je třeba vyšetřiti případnou jedovatost (druh jedy) většího množství muchomůrky *A. pantherina* DC., porfýrové a současně provést srovnání chemickým rozborom jím podobných muchomůrek jiných.

5. Třeba provést také úplný rozbor kvalitativní i kvantitativní pestřece a všech hub jedovatých, podezřelých i mnou z podezření osvozených (*m. citronová*, kukmák okázalý atd.).

6. Konečně je třeba vyšetřiti zejména u našich nejedovatějších hub, které části plodnice obsahují nejvíce a nejméně jedy, jak se mění jedovatost plodnic v celku i v částech během doby růstu plodnice

a konečně i na různých místech, kde rostou, za různého času ročního a případně za různého počasí. Jsou výtrusy jedovatých hub jedovaté? Soudím, že ano. Je pak třeba tu výzkumu, neboť mohou být i zcela neškodné.

7. Naléztí účinné metody (to je věc lékařů) k první pomoci a k léčení otrav všech způsobů houbami a nemocí (záchvatů) z hub. Dosud zde mnoho schází.

Vidíme, že je toho mnoho na jedince, co jsme již v jed. houbách učinili. Děkuji tu ovšem stům svých spolupracovníků. Ještě více je toho, co třeba vykonati. Zde mají jiní a zejména mladí odborníci krásnou příležitost dobýt si zlatých ostruh! Jsem ochoten jim všestranně přispět radou i pomocí. Vždyť tu jde ve všem o výzkum světové hodnoty.

V předešlém dvojčísle ČCH jsem naznačil některé úkoly pro naše chemiky. V tomto článku jsem je doplnil a odůvodnil.

Josef Háša:

Ošemetné muchomůrky?

V liechtensteinském polesí Nízkého Jeseníku je malý kousek lesa, který se stal v několika letech předmětem mého zájmu. Je to vlastně praobyčejný, profidlý stoják na hrubě kořenaté stráni, tu a tam okrášlený spíše travnatými světlínami, na nichž pod několika zakrnělými listnáči a chudičkým, k slunci se deroucím křovím nacházím každoročně bílý Boudierův podmáslík. Po teplém a vydatném dešti vyrůstají tu asi v červnu muchomůrky růžové a šedivky v harmonickém sousedství. Není to nic zvláštního, ale můj zájem poutá zde především půda.

Jeden prostý přírodní zjev, který se počátkem každého jara monotonně opakuje, neujde zajisté pozornosti žádného pozorovatele přírody. Je to hlinou pronikavě páchnoucí výpary, které probouzející se k životu polní a luční půda působením teplých paprsků slunečních vydává ze svého nitra. Také půda mého lesíka, místy až sytě černá, páchla. Páchla však tak pronikavě, že na ní delší pobyt byl nepříjemný.

Zde jsem mezi růžovkami našel některé exempláře podobně ošemetné, jak ji p. Jar. Sobotka v zajímavém článku v ČCH 1943 popisuje. Všiml jsem si, že takové tmavě zbarvené exempláře s kůželovitými, pevně sedícími bradavkami vyskytují se zde také mezi šedivkami. Obě tyto muchomůrky páchly pod kloboučkem stejně nepříjemně, jako hlína, z níž vyrůstaly. Protože hlína pod kořeny páchla intenzivněji, páchly obě pod nimi vytržené houby přímo karbolem. Bylo mi nápadné, že právě ty nejkrásnější exempláře a to, čím tmavší a vyvinutější ve svých znacích, tím nepříjemněji páchly karbolem. Obě muchomůrky dobře znám a sbírám je delší dobu smíšené pro kuchyni, neboť tou dobou zde jiné houby nerostou. Přesto jsem asi před dvěma léty poslal oba takové exempláře Dru Smotlachovi do poradny, který na nich nic zvláštního nenašel.

Šedivku suším obyčejně do směsi a nikdy jsem nepozoroval, že bych vůči oběma houbám trpěl idiosynkrasí. Příznám se však, že jsem na této stráni sbíral jen muchomůrky světlejších barev s jemnějšími bradavkami, nebo bez nich a hlavně bez pronikavého zápachu, protože již při pouhém přičichnutí se mi obracel žaludek. Okusiti je, jsem se ani neodvážil, neboť bych byl určitě vrhl. Jistý lékař prý tu v polesí sbírá mladé šedivky v závoji, které prohlašuje jako lahůdku a bylo by zajímavé, jak by asi na moje muchomůrky reagoval žaludek zdravého člověka, neboť můj není bohužel v pořádku.

Bulharští zahradníci v okolí Olomouce měli ve zvyku urychlovati vzrůst salátu hnojením ledkem, čímž docílovali neobvykle velkých a jasně zelených hlávek, zejména ranného salátu. Sám jsem se tímto salátem přiotrávil, ba jistá osoba po jeho požití upadla do bezvědomí. Proto se zde všeobecně rozebrané listy takového salátu máčely ve vodě, někdy i přes noc a mnozí lidé se mu vyhýbali vůbec.

Rekapituluji tedy s p. pisatelem uv. článku: Každá živoucí hmota v prostředí její vegetaci mimořádně příznivě jeví jisté odchylky, pokud se mohutností, nebo markantností jednotl. znaků týče oproti typu normálnímu. Toto vysvětlovalo by temnější zabarvení mých muchomůrek a flouštku velum universale. Zbývá tu ale otázka, zda může být vůbec nějaký, snad záhadný chemismus substrátu příčinou otravy takovou parůžovkou, jako u onoho salátu? I není-li tomu tak, bylo by jisté zajímavé prozkoumání povahu přísluš. substrátu, pokud se jako organického, anorganického a hlavně chemického složení týče, jakož i chemismus odlišných i normálních plodnic, aby se zjistilo, v čem vlastně spočívá rozdíl. Soudím, že by to bylo pro chemika vhodné pole nové působnosti. V mém případě zašlu milerád obě odlišné plodnice se vzorkem substrátu ve vhodné době mykolog. ústavu.

Tedy — parůžovku, která skutečně těžce otravuje, jsem neviděl, ani nezjistil. Moje to asi nebude. Ale i přesto by tu vlastně měly být i ošemetné muchomůrky dvě: „*Amanita pseudorubescens*“ a její sesterská, stejně variabilní, na stejném místě, ve stejné době i za stejných podmínek rostoucí „*Amanita pseudospissa*“?

Obě tyto mé muchomůrky charakterisuje v prvé řadě pronikavý karbolový zápach a proto, pokud se čistě mého subjektivního citění týče, přikloňuji se mínění Dra Smotlacha o otravě alergické. Či jsou obě muchomůrky opravdu ošemetné?

Jiří Kubička:

Příspěvek k jarním penízovkám.

Collybia conigena i *tenacella* byly r. 1942 sbírány členy houb. skupiny KČT odbor P.-XV. na velikonoce a učinili jsme při tom některá zajímavá pozorování. Vzhledem k časnému výskytu jsou i přes svou drobnost tyto houbičky stále středem zájmu houbařů, jak svědčí i časté články v ČCH.

První *C. conigena* byla nalezena náhodně v lesích u Dobříše 7. IV., když jsme před tím celé dva dny po ní marně pátrali v lesích kolem Milevska. I tento první nález byl typický. V borovém lese byl malý ostrůvek smrků, kde stékající voda vytvořila dočasný rybníček. Na březích tohoto rybníčku rostla *conigena*, začasté pak její kloboučky vykuchovaly nad hladinu vody. Nalezeno 46 kusů, diagnosa byla potvrzena vždy smrkovou šiškou. V bor. lesích kolem nebyla nikde *C. tenacella*. Následujících 5 neděl byla pak sbírána pouze *conigena*. Staré vlh. smrk. lesy Křešického potoka ve střed. Posázaví byly velkolepou líhni pro *conigenu*, takže mohla být sbírána i pro kuchyň. Při její nepatrnosti byl během hodiny nasbírán třemi děvčaty pětilitrový kotlík. Mohlo to být také proto, že na některé šišce jich bylo opravdu jak naseto. Kloboučky byly ponejvíce tmavě hnědé s maximem rozpětí 3 a $\frac{1}{2}$ cm. Nejvíce byly nasety pod svahy u cest, kam se kutálely šišky, některé rostly přímo v rozježděné humosní cestě. Ve většině nebyla šiška ukrytá hluboko pod zemí. Na místě, kde si vesnické babky zapoměly nasbírané šišky, bylo na ploše menší čtverečního metru napočteno přes 400 kloboučků.

Penízovky byly však dost poškozeny jednak malými larvami, hodně jich bylo ohryzáno od plůž. Zvláštní bylo, že se na poškozených místech u některých objevily karminové skvrny. Zda šlo o reakci na sliny slímáka, či přímo o barevnou oxydační reakci poškozeného pletiva, nepodařilo se rozřešit. Některé kusy i při úmyslném poškození jevíly karm. zbarvení. Nebylo však možno určit, zda snad krátce před tím nebyly navštvívány slímákem. Reakci pak dávala pouze menší část plodnic.

Postupem času se záplava penízovky šiškovité zmenšovala, naproti tomu byly 3. V. nalezeny již 3 exempláře *tenacelly* (provázkové). 10. V. byla již *conigena* v naprostém ústupu. Špatně se také již hledala, protože vzrůst okrajové lesní flory, zejména *Oxalis*, pokročil tak, že třené *conigeny* nestačily a její kloboučky se schovaly pod čerstvou zeleň.

Ale i na místech bez porostu byl úbytek nápadný a uschlé plodnice svědčily o špatném vlivu přibývajících slun. paprsků. V bor. lese byl také obrát. Za stejných podmínek, na stejných stránkách jako dříve *conigena*, rostla nyní *tenacella*. Tam, kde bylo možné srovnání na několika desítkách metrů, lišila se *conigena* od *tenacelly* i makroskopicky. Kdežto *conigena* ve své valné většině měla kloboučky tmavohnědé (s přechody od čistě bílé, přes žlutohnědou), byla barva kloboučků *tenacelly* hnědě žlutá a i na tření byl patrný žlutší tón. I po dvoudenním namočení ve vodě byl odstín *tenacelly* daleko žlutší. Jde tu snad o podmiňky růstu. *Tenacella*, rostoucí později za poměrně vyšších teplot má plodnice tužší a odolnější proti vyšší teplotě, světlejší barva pak odpovídá všeobecným zkušenostem, že stejné houby jsou světlejší na světlejších místech.

Obě penízovky se také lišily růstem. *Conigeny* rostly skoro vždy ve více kusech na jedné šišce (maximum 42), *tenacella* byla vždy jen jedna. Toto pozorování je v soulase s prof. Velenovským. Protože bylo sbíráno dostatečné množství plodnic, lze také mluvit o chuti. Obědy byly dobré, ale chuť samotného druhu není právě nejlepší, je celkem mdlá, někdy i trochu nahořklá.

Celý loňský rok jsme mnohokrát prošli místa, kde z jara rostly uvedené penízovky, ale v létě jsme je nenašli. Nerostly tedy podobně jako na př. *Mycena pura*, která se objeví v květnu, roste tři týdny, pak zmizí, jen vzácně se nějaká najde a opět koncem září se vyskytuje hromadně.

Závěr: Dva roky byl sledován růst druhů *C. conigena* a *tenacella* v údolí Křeš. potoka u Č. Šternberka a bylo pozorováno, že 1. *C. conigena* zde rostla jako čistě jarní houba od března do května (v březnu 1941 byla ve velkém množství sbírána v tajícím sněhu) s maximem růstu v dubnu. 2. *C. tenacella* rostla podobně v bor. lesích po hlav. období *conigeny*, nejvíc v první půli května. 3. Za stejných podmínek růstu se obě lišily nejen substrátem, ale i barvou a konsistencí — *tenacella* žlutší a tužší. 4. Po styku s určitým médiem (Exkrety slímáka?), objeví se někdy na plodnicích obojího druhu karm. červené zabarvení.

Dodatek. *Col. conigena* se zde vyskytla posledně 25. V. 42. *Col. tenacella* byla sbírána velmi řídko po celý červen i červenec, poslední sběr r. 1942 byl 2. VIII. Po celé léto i podzim se pak obě penízovky neukázaly. První penízovka na šišce se objevila 18. X. ale byla to další = *C. myosura*. Pak měsíc nic, až 15. XI. první 3 *conigeny*; 29. XI. jedna *conigena*, opět skoro měsíc pauza. Od 20. XII., kdy byly nalezeny první krásné a veliké exempláře skoro každou neděli přes leden a únor 43. 7. III. již první *conigeny* v polévce, celkem přes 100 plodnic. *C. tenacella* se tedy od 2. VIII. 42 neukázala.

A ještě malou poznámku. Podle nové literatury jmenujeme penízovky špatně. Langé jmenuje penízovky rostoucí na smrkových šiškách *C. tenacella* (Pers.) Fr. a podotýká, že *Col. conigena* sensu Ricken je synonymum. Naše borové penízovky označuje *C. conigena* (Pers.) Fr. a říká, že rostou obecně na šiškách borových, ale řídko i na smrkových.

F. Šmarda:

Pluteolus reticulatus (Pers.) Fr. - paštitovka síťnatá.

Mykologie má své stinné stránky ve srovnání se studiem rostlin jevnosrubných neb ostatních kryptozamů (mechů, játrovek, lišejníků) ve způsobu jejich výskytu. Mechy na př. můžeme sbírat i o vánocích, na houby však musíme počkat až vyrostou a život jejich je u masitých velmi krátký. Jest práce botanikova o to snazší, že s výzkumem svého kraje může být zhruba hotov za několik let, kdežto houbař není hotov nikdy. Právě nejzávažnější houby se objevují v obdobích několikaletých, často více se již neobjeví. To však má osobně pro mykologa světlou

stránku: stále nosí něco nového, stále objevuje pro sebe nové druhy. Je zajímavé, co i vhodný menší lesík při několikaletém soustavném výzkumu obsahuje druhů, které jinak ujdou pozornosti při běžné exkursi. Stanou se kořistí místních pracovníků. O jednom z nich — *Pluteolus reticulatus* Fr. (*Bolbitius reticulatus* Fr.) chci dnes seznámiti naši obec čtenářskou.

Klobouk 4.5 cm v průměru, ploše sklenutý, tence masitý, šedofialový, na středě téměř černý, s mocnou vrstvou slizu. Od temného středu klob. rozbíhá se radiálně rozvětvená, žilnatě vyniklá síť barvy jako střed kl. Žilky jsou pod ostrým úhlem neb obloukovitě napříč spojované, takže vznikají podlouhlá očka v rozích většinou zaoblená.

Lupeny okrově rezavé, u třeně široce zaoblené, volné, na ostří nerovné, pod lupou jemně pilovitě třísnitě.

Třeň 5 cm × 5 mm, nahoře poněkud zúžený, bílý, vláknitý, jemně,

Obr. 11. *Paštitovka síťnatá* (*Pluteolus reticulatus* Pers.). Je to pěkná malá hubka, rostoucí v našich lesích na bukových či listnatých pařezích, celkem vzácně a počítaná některými autory mezi slzečníky (*Bolbitius*). Klobouk 4–5 cm v prům. vyklenutý, tence masitý, šedofialový, uprostřed černý, slizký. Od středu klobouku rozbíhá se radiálně tmavší žilnatá síť. Lupeny okrově rezavé, u třeně zaoblené, volné. Třeň as 5 cm vys., 5 mm tlustý, nahoře poněkud zúžený, bílý, vláknitý. Prach výtrusný okrově rezavý. Hubka podeštná, která je u nás celkem vzácná a kterou uvádí F. Šmarda v připojeném článku. —

Foto Šmarda, archiv ČCH, napsal Sm.

vločkatě šupinatý, pod kloboukem rýhovaný.

Prach výtrusný okrově rezavý. Výtrusy průsvitně rezavé, eliptické, na jedné straně sploštělé až ledvinovité, často s kapkou, 10–11×5–6. Cystidy rovné, zaoblené nitkovité, kyjovité rozšířené nebo paličkovité zakončené 25×7.

(Dokončení příště.)

Rudolf Jansa:

Houbařská extenze v Rychnově nad Kn. a ve Slatině n. Zd. (1943).

Od několika let pracuji za pomoci prof. Smotlachy v neznámé mi dříve říši hub. Za pomoci literatury nabyt jsem již jistých znalostí v tomto oboru, takže jsem již roku 1941 snažil se poučovat své žáky o houbách a zaříditi potom svoji výstavku hub. To se mi podařilo tepr-

ve letos, kdy jsem získal na r. gymnasiu v Rychnově ředitelství ústavu, které se staralo o to, aby žactvo ústavu, pokud mělo příležitost sbírat houby v okolních lesích, mně je doneslo. Tím jsem získal materiál pro školní výstavku, kterou jsem pak trvale udržoval. Díky velikému zájmu žactva, bylo mně umožněno vystaviti na př. různé druhy muchomůrek pěkně vedle sebe, takže jsem mohl na př. celou výstavku uspořádati ve vhodný čas jen z muchomůrek. Pak jsem přibral oběžníkem místní školy (hlavní školu chlapeckou i dívčí); i od nich putují žáci v září a v říjnu k nám do gymnasia s houbami. Proberu došlé houby, určím je, označím. V poledne přijde si škola pro skupinu 10—15 kusů hub, které vystaví ve svém ústavě. Než se zkazí jedna dávka hub, je tu zase nová, čerstvá. Houby, které zbudou a není jich třeba do výstavky, ale jsou jedlé (žáci jich donášejí značný počet), dostane školní kuchyně. Věc se těší velké pozornosti. O houby se začínají zajímat i učitelé z měst. škol v Rychnově. Hlavní houby posíláme do ústřední myk. poradny prof. Smotlacha v Dr. III., Karmelit. 14 neb na Zámeček, pp. Hradec Kr. 8. Podobně jako jsem to udělal v Rychnově, činím i ve Slatině n. Zd. s místní hlavní školou. Rozsah mojí denní práce v době činnosti: jedna třída Rg, 1 chlapecká a 1 dívčí měšťanská přinesou průměrně na 600 kusů hub. Uvažte, co je to práce a co odpadků v kabinetě. Při tom nejsem profesorem přírodopisu, mýbrž latiny.

Pozn. r.: Panu kol. Jansovi velmi blahopřejeme, myšlenky jeho jsou jistě velmi cenné a způsob práce velmi zajímavý. Vzpomeňme, že on také prozkoumává pilně některé lesy v okolí Rychnova a Slatiny a že si o tom vede záznam a mapy. Smotlacha.

Dr. Fr. Smotlacha:

Rod slizák — Gomphidius Fries.

(Napsáno v podstatě již r. 1918. Ve staré sazbě od r. 1943.)

Slizáky studuji od mládí. Již od prvních let mého houbaření — určitě od 8 let — znám na př. slizák slizký, který provázel tehdy a provází vždycky borovici obecnou a zároveň i pod ní rostoucí podmáslík čili klouzek ovčí, jenž roste stejně jako zmíněný slizák v trávě v borovinách a na kraji borovin. Od té doby znám i slizák mazlavý, který mně hned při prvé návštěvě „velkých“ lesů hradeckých, kam mne vzal na houby děd, velice překvapil svou podobou ke klouzku obecnému, který jsem znal jako chutnou a cennou houbu již od dřívějška. Ještě dnes pamatuji se na příhodu, když jsem jej poprvé nalezl. Sbíral jsem jej ve smrčíně, kam jsme šli na hříby. Děd prohlásil, že je to „prašivka“, s níž třeba jednat opatrně, neboť je jedovatá. S obavami a jistou ošklivostí vzal jsem slizák mazlavý (byl slizký, neboť jsme šli do lesa po dešti, kdy podle staré zkušenosti „houby rostou“) do rukou, a prohlédl jsem si jeho sotva průsvitnou blanku na spodu klobouku a „proraďné“ lupeny pod ní. Vždyť právě lupeny byly hlavním dokladem k podezření, neboť v podvědomí všech starých houbařů vězela patrně možnost otravy much. bílou, zelenou a závoj. olovovou, které jsou smrtelně jedovaté a mají lupeny.

Pak v r. 1907—13 při svém podrobném studiu a výzkumu čes. a morav. hub vůbec a hříbov. zvláště, poznal jsem další dva druhy slizáků, rostoucích nepochybně s podobnými loupáky či klouzky (Boletopsis) pod týmiž stromy. Již v těchto letech jsem poznal úzké spojení slizáka růžového s klouzkem kravským, vždy jen tam rostoucím a žijícím, kde svým podhoubím žije tento klouzek. Již tehdy jsem zjistil, že toto spojení je mnohem užší než spojení mezi slizákem slizkým a podmáslíkem (klouzkem) ovčím (B. granulatus L.). Tyto dva druhy rostou totiž vždycky pohromadě, ovšem tak, že podmáslínek jest daleko vzácnější (roste obyčejně v hejnech) nežli slizák slizký, takže slizák roste velmi často i bez podmáslíku. U sliz. růžového a kl. kravského je to naopak. Tam klouzek je přehojný a slizák vzácný. Ko- nečně jda na hříby k Vysoké, sbíral jsem pod modřiny na vlhčím místě

u cesty, i slizák skvrnitý čili modřínový. Tam roste do dneška, tedy přes 35 let!

Svou práci o houbách hříbových jsem dokončil r. 1910 (byla vytištěna nákl. Král. č. spol. nauk v lednu 1911). Ta mne teprve přivedla k poznání velikosti a závažnosti mé teorie, že houby hříbovité (a řada dalších: slizáky, ryzce, holubinky, plžatky, lišky, pavučince, muchomůrky atd.) žijí v symbióse s lesními stromy, čímž vznikají biolog. druhy. Ty daly podle mého výzkumu i vznik základním rodům (podrodům) hříbových: klouzky (*Friesia* Sm.), loupáky (*Boletopsis* K.), kozáky a křemenáče (*Krombholzia* K.), kdežto znaky vývojové vedly k rodům a podrodům vedlejším. Vrhł jsem se tehdy r. 1910—1913 na studium symbiot. hub a jejich biolog. druhů a rodů, a tu jsem přišel ovšem i na naše 4 slizáky (*Gomphidius*), jež jsou zároveň houbami celosvětovými, pokud ovšem kde rostou jejich stromy. Již tehdy dal jsem je k sobě a ocenil je jako druhy (a celý rod ovšem) biologické, což jsem již tehdy uplatnil několikrát na svých přednáškách. Však tvoří i hubné přírodě a v přírodě vůbec opravdu pozoruhodný, biologicky vysoce zajímavý celek, který je nápadný každému, kdo přírodě trochu lépe rozumí. Dnes chci o slizácích uvést jen to nejdůležitější, pokud stačí místo v ČCH.

Rod slizák (*Gomphidius* Fr.) jest řazen do čel. (podč.) šťavnatkovitých (*Hygrophoreae*) či voskovkovitých (*Cmarophylleae*). Podle mých výzkumů již z roku 1907—1913 jeví tolik samostatných morfol. a biolog. znaků proti ostatním rodům zmíněné podčeledi nebo čeledi, že třeba jej postavit samostatně a odděleně, jakožto rod a čeleď odskočnou čili mutační, kterou nazveme houby slizákovité, *Gomphidiaceae* Sm. Čeleď tato jeví zřejmě vztahy k houbám hříbovým, z nichž patrně, jak níže ještě podrobněji ukážeme, asi vznikla. Čeleď slizákovitých má tedy jen jediný rod, r. slizák, jehož čtyři druhy jsou v úzké příbuzenské souvislosti. Hlavní znaky tohoto rodu, jakož i znaky celé čeledi jsou:

Houby skoro střední velikosti, masité, kloboukaté, se třením centrálním. Plodnice má dvojitý obal. Zevní je zastoupen slizem, který pokrývá celou plodnici. Vnitřní blanitý závoj táhne se od okraje klobouku na nohu, kde tvoří později různě vytrvalý límeček. Pokožka klobouku je tenká, ale pevná, slupitelná. Lupeny ztlustlé, řídké, na nohu zbíhavé a podobně jako vrstva trubek u hub hříbových od klobouku v celé vrstvě oddělitelná. Výtrusný prach černý. Výtrusy podlouhlé, vřetenovité, na houby hříbovité připomínající. Dužnina nohy přechází nahore v dužninu klobouku a jest zvláště dole tuhá a pevná, naspodu pak celá proniklá širožlutým barvivem. Tento znak je pro slizáky zvlášť nápadný.

Slizáky jsou houby pozdního léta a podzimu, rostoucí od srpna do října. Výjimečně některé tvoří plodnice i dříve za chladného a vlhkého jara nebo zase později za teplého podzimu.

Ze čtyř druhů slizáků nejnápadnější a nejznámější jest velmi po dešti slizák, nejčastěji na okapu smrků a proto i na okrajích smrčín, jakož i na lesních cestách a loučkách u smrčín od srpna do října hojně rostoucí:

1. Slizák mazlavý (*G. glutinosus* Sch.) s kl. zprvu vyklenutým, polštářovitým, 4—9—12 cm. šir., fialově čokoládově hnědým, často od přischlého slizu lesklým, později vybledajícím, za vlhka velmi slizkým, s tenkou, avšak pevnou slupitelnou pokožkou, se sliz. blanitým na předu připojeným závojem, pod nímž vidíme lup. tlusté, řídké, na nohu sbíhající, bledé až našedlé. Ve stáří jsou od výtrusů vzácnalé. Tř. bělavý někdy zahnědlý, válcovitý 1—2½ cm tl., 4—10 cm dl., pod kloboukem se slizovitým prstencem a povlakem, až dolů sahajícím. Spodek nohy trochu ztlustělý je zevně i vnitř. citronově žlutý. Sl. mazl. jsa přísně vázán na smrky, jak jsme již sdělili, roste pod nimi hlavně po deštích. Vedle hlavního období roste i na jaře a pozdě na podzim. Je to výborná jedlá houba, hodící se i k nakládání do octa a do soli. Naši více než 30leté propagační akci podařilo se učiniti jej

všecobecně známým. Proto se nyní i hojně sbírá k jídlu. Na závađu je špinavěni houby od čerňých výtrusů.

2. Slizák slizký či lepkavý (*G. viscidus* L.), houba v našich borovinách hojná, avšak nenápadná. Kl. vínově nebo medově červenavý, později vybledající, jen málo slizký (trochu lepkavý), ploše kužel., 3—5—10 cm šir. Dostí tuhý. Tř. stejné zbarvený, vlákn., pevný 1—1½ cm tl., 3—10 cm dl., pod klob. vnitřním závojem obalený. Lup. přitloustlé, čokol. hnědé, řídké, na tření sbíhající. Roste od jara do pozdního podzimu s hlavním obdobím v srpnu a září roztroušeně všude ve starších borovinách v trávě a na jejích okrajích. Žije totiž v symbiose s borovicí. Je to výborná jedlá houba, ke všemu se hodící.

3. Slizák růžový (*G. roseus* Fr.) je nejmenší z našich slizáků. Je nápadný tím, že jej nalezneme nejčastěji mezi plodnicemi klouzku kravského. Můžeme čítati, že na 20 klouzků připadne vždy jeden slizák. Kl. pěkně zarůžovělý, vybledající, zprvu vyklenutý, ve stáří prohloubený, až skoro nepravidelný, 1—2—5 cm široký, slizký. Tř. krátký, bílý, dole často narůžovělý, nahoře ztenčený, pod kl. s bělavě vláknitým prstencem, slizký. Lup. bílé, tlusté, široké, řídké, sbíhavé, později od výtrusů černavě poprášené. — Roste všude v borovinách, kdež žije v symbiose se stromy a na místech, kde žije i klouzek kravský. Objevuje se tu mezi plodnicemi klouzku buď jednotlivě, nebo po několika. Nalezl jsem i srostlice klouzku se slizákem. Obě houby rostou společně, hlavně koncem září a začátkem října. Jen zřídka vyrůstají plodnice slizáku bez plodnic klouzku a klouzky zase bez slizáka (dříve nebo později). Avšak i to se děje na místech, kde žije podhoubi obou hub patrně pohromadě. Slizák růžový je houba jedlá, chutná, avšak pro svou drobnost a řídkost pomíjená.

4. Slizák skvrnitý, štíhlý či modřínový (*G. maculatus* Scop., *gracilis* Berk.). Hlavní znaky této houby jsou naznačeny právě ve jménech. Roste celkem vzácně na vlhkých místech pod modřínem, kde na prvý pohled může býti pokládán za tenký, štíhlý slizák mazlavý, avšak s černými skvrnami na klobouku, na noze a po doteku i na lupenech. Kl. šedohnědý, klouzku či loupáku slizkému (*B. viscidus* L.) pod modřínem rovněž jen rostoucím, značně podobný, slizký, vyklenutý, záhy plochý, tenký, 3—4—5 cm šir. na tenké, 6—11 cm dl., na spodu rovněž sírově žluté noze. Lup. bledé, pak šedě nebo černavě od výtrusů zbarvené, po doteku červeně skvrnité, tlusté, řídké, sbíhavé. Dužnina nabíhá na lomu do červená. Houba u nás řídká, jedlá, chutná, dosud pro svou vzácnost málo sbíraná. Roste hlavně od srpna do října.

Společným nápadným znakem všech 4 druhů r. slizák jest, jak jsme již upozornili, na spodu sírově nápadně žlutý třen, který ukazuje na společný původ všech těchto druhů, stejně jako snadno slupitelná vrstva dosti tlustých lupenů, připomínající stejně slupitelnou vrstvu trubek hub hřibovitých, dále černé výtrusy, které zvl. u slizáku mazlavého silně barví (špinavou činí) celou plodnici a po oloupaní pokožky i dužninu. I ruce si houbař zamaže, a proto je nejlépe brát k jídlu slizáky mazlavé jen za mládí, zvláště chceme-li je do octa. Také blanka závojeová, která se táhne i dále na nohu a bohatý povlak slizový u většiny druhů (nejvíce u mazlavého, nejméně u slizkého), ukazuje na společný, ne tak starý původ.

Úzká souvislost a velká podoba r. slizák s klouzky (*Friesia*) a loupáky (*Boletopsis*) byla mi nápadná již při psaní mé práce o houbách hřibovitých, avšak tehdy mne monografie, jakožto první moje věd. práce, příliš zabrala, než abych mohl hned z této podoby všechno vytěžit, což se mi podařilo v době nedlouho potom (1911—1919). Usoudil jsem již tehdy na příbuznost obou rodů. Když při bližším srovnání hub hřibovitých a lupenatých jsem zjistil určitý paralelismus mezi oběma čeleděmi, přišel jsem k domněnce, že r. slizák pravděpodobně vznikl z rodu hřib, a že se to stalo asi tak, že vznikl napřed jen jeden typ slizáků, se žlutým třenem dole atd., z něhož se teprve vyvinuly buď všechny dnešní (a on sám zanikl), nebo jeden z dnešních

druhů, z něhož vznikly další tři. Zdá se však, že první teorie je pravděpodobnější, ač není vyloučeno, že vznikl na př. napřed slizák růžový z klouzku kravského a z toho se pak vyvinuly tři ostatní. Připomeňme si totiž ještě jednu vlastnost, která se aspoň u některých druhů slizáků uplatňuje, t. j. červenání dužniny buď ve stáří, nebo je-li zastížena sluncem či mrazem. Zvláště se to přichází u slizáku sliz. a růž., který je červeně zabarven i za čerstva. Sem patří i červenání plodnice sl. skvrnitého na lomu. Vzpomeňme při tom, že tutéž vlastnost má i dužnina klouzku kravského.

Obr. 12. *Choroš zimní* (*Polyporus brumalis* Pers.). Nazývá se zimní proto, že roste po celou zimní polovinu roku často od září do června a hlavně v listopadu, v březnu nebo v dubnu. Samozřejmě, že se vyskytá za mírné zimy. Na podzim bývá tmavší, na jaře bledší, vždy však zprvu tmavě hnědý do žluta. Za sucha bývá na povrchu jemně šupinkatý. Klobouk zprvu pěkně bochánkovitě vyklenutý, později stává se plošším a často dosti jednostranným. Šířka klobouku 4—8 cm. V mládí dosti dužnatá plodnice, ve stáří stává se tenkou a tuze kožovitou. Třeň je bledší, obyčejně hnědě šupinkatý, krátký, ve stáří tenký. Trubky běložluté, krátké, tenké, sbíhající. Otvěrky velmi úzké a zprvu velmi jemné. Roste na větévkách, kořenech nebo pařezech listnatých stromů na zemi hnijlících. Někdy i ve více kusech najednou. Houba dosti hojná. — Archiv ČCH, napsal Sm.

František Chalupa:

Jaké houby jsem sbíral v Říši.

Jakožto nadšený čtenář ČCH, pokládám za povinnost sdělit svým spolučtenářům, jaké významnější houby jsem sbíral za svého pobytu v létě roku 1943 v Říši a to v okolí Stuttgartu, kde se svou ženou pracuji, a jaké zkušenosti jsem tu v houbách získal. Především jsem zjistil, že pravdu má prof. Smotlacha, když tvrdí, že houby v Německu jsou v celku stejné, jako u nás. Tyto zkušenosti získal jsem v lesích okolí Stuttgartu, kam jsme chodili každou neděli. Jsou listnaté i jehličnaté.

Hub tam roste hojně. Hledal jsem ovšem houby i mimo les. Ze zvláštních hub nalezl jsem tu pýchavku obrovskou (*Globaria bovista*). Vyrůstala tu po třikrát po deštích na mírném svahu naší zahrádky na trávníku v blízkosti růží a ozdobných borovic. Plodnice její dosáhly výšky nejméně průměru 30 cm. Pak jsem ji sebral a většinou usušil. Při sušení krásně voněla. Kousky z ní připravila žena i za čerstva. Velice jsme si na ni výdicky pochutnali. Děkuji za to ČCH, který mne naučil tuto houbu znát a jíst. V lese sbírali jsme ovšem jen houby jedlé. Přinášel jsem si z jedné vycházky 3—4 kg jedlých hub. Byly to hlavně hříby pravé a to jednak borák, jednak hříb smrkový čili obecný. Pak jsem sbíral různé hříbky drobnější čili podobníky, zvláště zde byl hojný hříb žlutomasý. Konkurence houbařská byla tu pouze z českého dělnictva, z nichž mnoho chodilo na houby. Naproti tomu tamní lidé hub téměř nesbírají. Na trhu byly houby celkem řídké, hlavně byly to různé podobníky a hříby pravé. V lese jsem našel i modráky kováře a na začátku podzimu ve vlhkých mladých smrčnách i hojně ryzců obecných. Na čerstvých houbách jsme si pochutnali vždy v neděli a v pondělí a ostatní jsme usušili. Na Vánoce přivezli jsme si do Prahy ještě na 2 kg sušených hub. Nakonec musím poznamenat, že se v Říši vždy těšíme na nové dvojčíslí ČCH.

Dr. F. Smotlacha:

Všichni studujeme a sbíráme holubinky.

Holubinky jsou mou láskou od začátku mého houbaření. Již na obecné škole a v I. tř. gymnasia naučil jsem se na houbařském trhu v Hradci Králové znát hlavní jedlé holubinky, sbírané na Hradecku od pradávna k jídlu a dodávané na trh: mandlovou, šafránovou a olivovou (jedlovou) čili „jedláka“. V té době jsem poznal tehdejší lidové pravidlo, že holubinky, které nepálí, jsou jedlé. V tercii gymnasia jsem se pokusil o první zkoušku jedlosti těchto tehdy „prašivek“, t. j. sladkých holubinek, které hojně rostly v lesíku mého rodiště a poutaly mě svou lehou a přerozmanitou barvou i úhledným tvarem. Uvažil jsem si z nich chutnou, avšak trochu „sílnou“ polévku. Když jsem v letech 1907—1913 podnikl v botanickém ústavě prof. Velenovského podrobný výzkum českých hub, byly tu holubinky na prvním místě za hříby „České houby hřibovité“ (r. 1910—11). Ovšem již tehdy jsem poznal jejich obtížnost, jejich velice si podobné dvojí i trojí blížence, jejich proměnlivost barevnou u téhož druhu a jejich společný charakter ve stavbě plodnice, jež je odlišuje tak dobře od ostatních hub. Již tehdy jsem na př. holubinku slizkou (R. viscida Kudrna), jež je v hradeckých lesích místy hojná, ukazoval při všech svých výstavách a kursech, kam jsem si přivezl houby z Hradecka, jako druh dosud nepopsaný. R. 1910, kdy jsem začal se svými výstavami, znal jsem již všechny naše nejdůležitější holubinky. Již tehdy dal jsem heslo: „Sbírejme a jezme holubinky, které nepálí“. Chtěl jsem zprvu ovládnouti a zpracovati holubinky, tak jako jsem učinil s hříby, smržemi, širůvkami, ryzci, muchomůrkami a řadou jiných rodů, avšak u holubinek jsem narazil na překážku velikého množství v běžné literatuře nepopsaných forem, jimž jsem nechtěl sám dávat jména, a záhy také se mi počalo při mé velké práci jiné nedostávat času. Proto jsem se dal u nich na stránku jedlosti v tom směru, že jsem jednak při každé příležitosti doporučoval sběr a požívání holubinek sladkých, nepalčivých, jednak, že jsem zkoumal holubinky dosud za jedovaté prohlášené, jako vrhavku, holubinku křehkou, krvavou, zápašnou, sardonskou a j. (psal jsem o tom v prvních ročnících ČCH.) a zjistil sice jejich nepoživatelnost, nikoliv však jedovatost; polévku z vrhavky na př. jsem snědl beze škody. Zamýšlenou práci o holubinkách jsem z uvedených důvodů odložil a proto velice uvítal monografické jich zpracování Melzerem a Zvárou, kde Zvára dal pečlivý a dlouholetý průzkum druhů a forem, Melzer mikroskop a chemii. Monografie ta byla záhy rozebrána a tak

nouze o poznání holubinek nastala znovu a trvá dosud. Každého dne v létě chodí do poradny holubinky, každého dne o nich musím psát i a vykládati. A činím to rád, neboť jsou mi velmi milé a cením si jich vysoce i jako potraviny a pochutiny. A totéž je každoročně na každé meze přednášce, kursu a výstavě. Proto jsem uvedl holubinky podrobně ve svém „Přehledu hub“. Proto jsem znovu pomýšlel na práci o nich. Až se mi podařila věc šťastnější, t. j. získat práci o holubinkách, a to nejprve jejich klíč, od nejlepšího dnes našeho znalce, dávného mého spolupracovníka V. Melzera, který v holubinkách od počátků zmíněné monografie neustále pracuje a který má v každém ročníku ČCH několik svých cenných statí i z jiných oborů mykologie. A za „Klíčem“ bude následovat Melzerova podrobná a úplná monografie holubinek vůbec. Proto jsem upustil od vlastní práce o holubinkách úplně. Svoje některé původní výzkumy a myšlenky, získané v holubinkách za více než 40 let své práce v houbách, pod názvem „Úvod do holubinek“ jsem zařadil do zmíněné již knížky „Sto nových výzkumů a myšlenek z hub“, čímž jsem se, doufám, s holubinkami plně vyrovnal. Melzerovy „Holubinky“ (klíč) jsou tedy trochu i mou zásluhou. Vítám je jménem všech našich houbařů a přátel hub. Všichni na ně čekají. O holubinky měl a má zájem každý z nich. Vždyť jsou chloubou a ozdobou lesa, jako je Melzerův klíč holubinek ozdobou a chloubou Časopisu českých houbařů a jeho knižnice. On má však mimo to i velký význam národohospodářský, neboť usnadní a zvýší sběr holubinek, jakožto cenné potraviny. Tento klíč je opravdu jedinečnou prací svého druhu.

Ing. A. Kubík

Smotlachova vědecká škola mykologická.

(Pokračování.)

21. Velmi zajímavá je podle Smotlarchy ve svém způsobu výživy a substrátu nejmodernější čeleď velk. hub, houby lupenaté, o níž Smotlacha několikrát přednášel. Má mezi svými příslušníky i parazity, což však je zjev jen nečastý. Velká většina hub lup. jsou buď symbionti nebo čistí saprofytí. Podle Smotlarchy mají úkol zel. rostliny (stromy) buď na jedné straně podporovat a žít s nimi, nebo na druhé straně zase zbytky jejich z lesa odstraňovat. U lupenatých vidíme podle Smotlarchy nejrozmanitější způsoby života. Od hub, kde parazitismus přechází v saprofytismus nebo naopak (václavka, penízovka sametonohá a slizká), přicházíme k přechetným houbám pařezovým, listovým, k houbám žijícím na stoncích trav, k houbám trusovým, hniložijným, pozemním atd. Smotlacha upozorňuje, že si tato skupina ve svém celku při svém úkolu čistit les a přírodu, čili odstraňovat rostlinné zbytky, nevybírá, nýbrž chytá se substrátu, který právě má po ruce, přizpůsobí se mu a žije na něm. I počasí se dovede přizpůsobit. Vzpomeňme podle Smotlarchy na jeho houby podeštné nebo na zmíněnou již penízovku hlízn. vytvářející zrnům obilným podobná sklerotia (tvrdohoubí) a vzrůstající každého leta a na podzim několikrát po deštích na zbytcích hnoj. hub v lese. Ovšem způsob výživy a zvláště známa nám symbiosa má u hub lupenatých podle Smotlarchy veliký vliv i na morfologii plodnic a proto i na vznik systematických skupin. Proto se podle něho tak odlišují od hub jinak sobě příbuzných právě mléčnickovité, plžatkovité, muchomůrky, symbiotické čírůvky atd.

III. Výsledky ze Smotlachových studií poměru hub a substrátu (hostitele).

22. Podle výzkumů Smotl. konkurují si podhoubí žijící v témže substrátu. Tak zjistil již r. 1911, že místo žampionů nasetých do záhonu koňského hnoje, nezraveného předem hubných zárodků hub trusových a j., vynostou na něm plodnice mrvelů, límcovek, čepičatek, hníků a pod. Zjistil také, že v pařeze, který je plně již obsazen podhoubím třep. cihlové, neusadí se václavka, ač má jinak obsazeny tře-

bas všechny pařezy kolem. Patrně se zde podle Smotlarchy uplatňují ochranné látky třep. cihlové. Smotlarcha pokládá konkurenci podhoubí našich hub za jednu z příčin (vedle klíma), proč se nezdařilo pěstování franc. lanýžů, které u nás svého času zaváděl na př. Dr. Macků. Symb. houby dubu, u nás již od dávna rostoucí, vytlačují podhoubí lanýže franc., takže se nemůže dobře usadit ani na sazenicích dubu z Francie přinesených, nercí-li na dubech našich. To je jeho vysvětlení z roku 1912—17.

23. Naproti tomu jsou zase podle výzkumů Smotl. již z let 1907—13 případy, kdy týž pařez je obsazen řadou různých hub, jež se patrně dobře snášejí. Ba někdy podhoubí některých hub tak se prorůstá, že tu vznikají i srostlice dvou druhů plodnic. Smotlarcha nalezl na př. na pařeze březovém srostlici chorošce různobarvého (*P. versicolor*), s velice podobným lupeníkem březovým (*Lenzites betulina*), což ovšem ukazuje podle Smotlarchy i na blízkou příbuznost obou. Podobný zjev, kdy se podhoubí dvou druhů hub propletá a dobře snáší, vidíme podle jeho výzkumu také u klouzku kravského a slizáku růžového, u hříbu pepřného a much. červené atd. Smotlarcha poznal velmi mnoho takovýchto spolužití hub v jednom substrátu a dává zase úkol našim botanikům lesním, sociologům, mykologům, aby vyzkoumali příčiny těchto zjevů. Patří sem konečně i poměr mezi hřibem příživným a pestřecem obecným, z něhož podle Smotlarchy je zřejmo, že tento pestřec připouští parazitismus onoho hříbu. Bylo by zajímavé zjistit, zda se přece jen nějakým způsobem pestřec proti svému příživníkovi nebrání, a vypátrat, proč není také napaden pestřec lípový (dubový). Zase jsou tu dle něho jistě nějaké látky ochranné, které tomu brání; snad by dokonce tento vliv mohl podle Smotlarchy pocházet dokonce z hostitele (dubu a lípy).

24. Smotlarcha zjistil již při svém prvním celkovém výzkumu českých hub, že stejná půda spojuje někdy stromy a houby, takže pak i houby symbiotické na jiných půdách nerostou nebo jen vzácně. To platí podle Smotlarchy na př. o zelánce, sledující borovici, jež roste hlavně na písku, jako tato. Na písku pak ovšem podle Smotlarchy nalezneme hlavně i havelku. Dub a zvláště habr s oblibou rostou podle Smotlarchy na jile, stejně jako jedle. A hle! Pod všemi těmito stromy na jile žijí podle něho právě nejčastěji: *B. reticulatus* Sch. a *aereus* Krombh. (dubák a hřib bronzový), čili jedle má pak podle Smotlarchy podobné houby jako uvedené stromy listnaté. To jeho zkušenost z let 1907—13.

25. Svým podrobným výzkumem hub po stránce jejich výživy zjistil Smotlarcha již v letech 1907—13 velmi mnoho zajím. zjevů. Tak jej upoutaly na př. saprofyty nejčastěji patrně z kořenů stromů rostoucí: *Collybia macroura*, *longipes*, *platyphylla*, *fusipes* a j., při čemž u prvních dvou se noha z hluboka rostoucí nad zemí silně ztlušťuje, tvoříc tak opěrnou basi celé plodnice. Je to jednak těžítka, aby houba stála, jednak zásobárna. K houbám trusovým třeba podle něho přičísti i houby z trusu zaječímho, srnčího atd. v lese. Na chuchvalcích, které káně vyvrhuje ze žaludku, zjistil Smotlarcha již r. 1907 hubku *Onygena corvina*, jež tu roste pravidelně. Jeho spoluprac. Dr. Al. Šimek, padlý ve svět. válce, který se zabýval studiem hub choroš., soudil, že hřibům k vyklíčení podhoubí z výtrusů přispívá, když tyto prodjou zaživ. traktem veverek.

26. Smotlarcha zjistil rovněž již tehdy, že i někteří saprofyti jdou za svými stromy resp. za jejich dřevem nebo jinými součástkami. *Stereum coeruleum* roste jen na pařezech nebo mrtvých kmenech břez., síťovec dubový jen na dub., krásnorůžek slizký na zbytcích pařezů smrk., *Trich. rutilans* a rosolozub huspenitý na zbytcích borovic atd. Smotlarcha o tom psal již ve svých „Houbách roušk.“ z r. 1912 a v „Životě hub“ z r. 1914. Jsou ovšem podle jeho výzkumů z téže doby také hniloží. houby, patřící na př. dřevu jen z listnáčů nebo jen z jehličnanů, pak hniložíjící všeho dřeva, hniložíjící universální atd. Při tom Smotlarcha zjistil již tehdy, že za jistých okolností dosud nezjištěných

může na př. *Lenzites betulina* přijíti někdy na dub a růstí na jeho kůře. Olšovka dle něho roste hnilož. i na lípě a na dubu.

27. Podle jeho výzkumů již z let 1907—13 (psal o tom v „Životě hub“), lze na každém dřevě (pařeze) různých stromů nalézt houby, které sem postupně nastupují v různém stádi dřeva k jeho rozrušení. Prvními saprofyty na mrtvém dřevě jsou zřejmě poloparasiti, kteří napadají stromy poraněné a hubí nejen dřevo (a lýko) mrtvé, nýbrž i položivé a živé. Nejlépe to vidíme podle *Smotlacha* u peníz. sametonohé ze živých kmenů a větvi vrb, již nalezl mnohdy na čerstvých prknech vrbových, topolových a p. dešťovou vodou nasáklých. Na neurčitě mrtvém dřevě nebo jiných rostlinných částech často již velmi rozložených, ve vlhku (v hnoji a kompostu na př.) žijí houby hnilkovité, na truse zvířat žije rod *Panaeolus*, na zemi plně hniljících zbytků rostlin *Psathyra*, *Psathyrella* a j., na hniljících pařezech, kořenech a j. zbytcích dřeva v lese nebo i mimo les rody *Hypopholoma*, *Flammula*, *Pholiota* atd. Opeňku můžeme pěstovat podle něho na starších pařezech listnáčů i doma, což i jemu již se podařilo.

28. *Smotlacha* hned na začátku svého věd. studia velk. hub poznal, že existují u nich zvláštní ekologické skupiny podle způsobu výživy a života vůbec, jakož i podle míst a substrátů, kde rostou. To jsou právě *Smotlachovy* houby trusové, pařezové, trávníkové, stepní, dále houby luční, křovin, cest atd. Na všech nalezl již tehdy zajímavé a společné znaky. Sem patří podle něho i hubný plevel — houby plevelné, který hubí kulturu žampionů pořízenou v létě na zahradě, nebo v zimě ve sklepě. Také houby rostoucí na nánosech písku v řekách, v bývalých řečištích, na písčinatech mořských, na haldách u starých dolů a pod. houby v dolech podle něho sem patří. Spoluprac.: Dr. B. Bayer*), Dvořák, Krejčí, Šimr, Štusák, Těmín, Dr. Zofka atd.

29. Jelikož podle *Smotlacha* na šíření a růst hub má veliký vliv i člověk (domestikace), nesou některé ze substrátových a půdových skupin hub i stopy jeho vlivu. Sem patří na př. *Smotl.* houby rolníka, zahradníka, houby silnic, skleníků, sklepů, avšak také mnohé z hub z kap. 28., vždyť dnes všude téměř působí člověk. Patří sem i *Merulius lacrymans*, dřevomorka, která podle *Smotlacha* z lesa přišla za člověkem do jeho příbytků, zde se usadila, rozšířila a zvl. životu navykla. Spoluprac. z ČCH: Fremr, Kučera, Otruba, Ing. Sak, Švrček atd.

30. *Smotlachu* již v prvních letech jeho vědeckého studia hub upouťaly, na př. houby parkové a staly se předmětem jeho studia. Od něho pocházejí čísla o počtu druhů hub v pražských parcích: 500, 800, 1200. Pražské parky, které po stránce hub bedlivě prozkoumal, poskytly mu již tehdy možnost, zjišťovati tu zvláštní houby na trávnících mladých nebo starých, v křovinách, na dřevěných schodištích, na pařezech, za zděmi, v příkopech atd. Každý pražský sad a každá zahrada pražská i hřbitovy mají podle něho své houby, poskytující mnoho zajímavého zvláště tomu, kdo se zabývá životem hub a životem v přírodě vůbec. A totéž našel i v parcích četných velikých měst v Evropě a v parcích mnohých měst v Č. a na M. Spolupracovníky viz v části G. Stejně je to podle něho i se zahradami soukromými v Praze, Brně i na venkově. Někdy v nich roste podle něho ku podivu mnoho druhů hub.

31. *Smotlacha* zjistil, že biolog. rody a druhy vznikají i u hub čistě saprofyt., sem patří podle něho především rod *Panaeolus*, který vytváří jiné druhy na trusu kravském, jiné na koňském, nebo rod *Stropharia*, jež s oblibou roste v některých druzích též na koňském hnoji. Vůbec koň. hnůj má podle jeho výzkumů velký vliv na tvorbu forem hub, na něm rostoucích. *Smotlacha* soudí, že je to vliv růz-

*) Zde a všude jinde si přimysleme při všech jménech *Smotl.* spolupracovníků i zkratky p., pp., sl., pí a přísl. tit., což vše z úspory místa vynecháváme. Hlavní je u nich, že jsou to mykologové a *Smotlachovi* (MŮ, ČCH, ČMS) spolupracovníci.

Obr. 13. *Václav Melzer* jest jeden z nejstarších a nejlepších našich spolupracovníků, který na venkovském prostředí v útulných Domažlicích, naposled jako ředitel měšťanských škol, díky svým mimořádným schopnostem, vypracoval se na odborníka technicky botanického (mykologického) světového stupně, který jistě by činil čest každé vysoké škole, zvláště směru technického. Zprvu uplatnil se velmi cennými články v ČČH, kde jich má v každém ročníku namnoze několik. Jeho tech. vynálezem jsou chemické reagentie, na něž různé druhy a skupiny hub jinak reagují, což velice přispívá k jejich přesnému určení. Jest i nejlepším našim znalcem a monografem holubinek. V blízké době bude vydán v „Knihovně mykol. sborníku (ČČH)“ jeho klíč holubinek.*) I pro ČČH máme další články. Podrobný výpis jeho prací a životopis jindy. — Archiv ČČH. Napsal Smotlacha.

ných látek v koňském hnoji bohatě zbylých a enzymů. Příroda se stará o odstranění trusu z přírody, majíc k tomu podle něho dokonce často zvláštní odlišně uniformované hubné čiště. Smotlacha vzpomíná tu také na šampion ob., který se nejsnáze a nejúspěšněji pěstuje právě na koň. hnoji, kdež vytváří téměř tolik variet, jako je jich u dom. králíka. Stejně silně se uplatňují podle Smotlacha biolog. vlivy ze substrátu i u rodů *Coprinus*, *Bolbitius*, *Marasmius*, *Flammula*, *Pholiota*, *Hypopholoma* atd. Byla by o tom jistě již jen z pův. výzkumů Smotl. zajímavá práce.

32. Smotlacha sledoval od začátku (viz též B 26) poměr hub čistě saprofyt. k substrátu, kde žijí a zjistil, že mnohdy se váží přímo k určitým jeho druhům (na př. houby z urč. dřeva, trusu a p.). Proto také mohl, zvláště když přihlédl k houbám symbiot., již na první své veřejné přednášce a výstavě hub v Praze r. 1912 pronést své původní věd. heslo „Každý les má své houby a každá lesní houba má svůj strom neb více druhů stromových“. A stejné platí podle něho o louce, za-

*) Chystá se jeho atlas holubinek. Sm.

hradě, parku, atd. Podle donesených hub poznává Smotlacha již od začátku své poradny, kde byly sbírány: zda jde na př. o borovinu, březinu, o les smíš., či o louku, step, pastvinu, zahradu nebo pole.
(Pokračování.)

G. Úkolový program a spolupracovníci Smotlachova výzkumu a badatelské práce v houbách.

(Pokračování.)

V. Výzkum ostatních velkých hub.

28. Především tu jde o chorošovitě, jichž výzkum koná Smotlacha od r. 1907. První spolupracoval s ním zvěčnělý Dr. A. Šimek, který vyšel z jeho pracovníků tělových. již r. 1911. Samostatně a s úspěchem se uplatnil u nás v choroších i část. ve spojení s ČCH Dr. Pilát. Krásný choroš na trávě (viz ČCH) objevil Prof. Suza. Smotlacha žádá pilný výzkum chorošů, jež jsou i důl. houbami technickými (hubiči dřeva!) zejména na venkově, kde k nim je dobrá příležitost a kde možno trvalé choroše dávat do sbírek, škol střed., zeměděl. a hospodář., do muzeí atd. Své spolupracovníky žádá, aby mu poslali trvalé choroše do jeho výstav. Hledá také monografa pro choroše hubiči dřeva. Sám od mládeži studuje a žádá i nyní studium lošáků, kuřátek (kotrčel), pevníků, plesňáků, pštročků i rosolovek a bolcovítek atd. Monogr. pracovníkem kuřátek je kol. Esterák, od něhož Smotlacha ještě mnoho čeká. U chorošů upozorňuje mezi jiným na př. na obrov. plodnice dubovníku, chor. obrovského, sírového, šupinatého, troudového, ohňového, rozděrkového atd., jež volají k výzkumu a jsou často posílány do ČCH a čini je programem organizovaného výzkumu na r. 1944 atd. Krásné původní výsledky o regeneraci plodnic chorošů publikoval (viz ČCH) Prof. Němec. Biol. a mikr. studium o choroších (a j. houbách fytopathol.) má prof. Deklo. U kotrčel upozornil Smotlacha na některé vzácné druhy u nás sbírané, u rosolovek na *Gyrocephalus rufus* atd.

29. Někteří další spoluprac.: Adámek, Balatková, doc. Baudyš, Beyerman, R. Beneš, Bubník, Bulíř, Burian, Čepelová, Čermák, Dědina, Divišová, Drázda, Florian, Frémr, Hackenschmied, Hájek, Hásek, Hedbávný, Herink, Holman, Jansa, Mr. Jaroš, Jezdinský, Jech, Jelínek, Jílek, Kaiser, B. Kašpar, Klapálek, Dr. Klapetek, Kočmíd F. a J., Kolařík, Dr. Konečný, Krabovský (monogr. chor.), Krejčí, Kučera, Maloch, Matas, Melzer, Nalezinek, Nepokoj, Opršal, Otruba, Perůtka, Peterka, Pichauer, Pospíšil, Procházkva, Prokeš, Rendl, inž. Sak, Slavík, Smola, Sobotka, Srb, Dr. Staněk, J. a K. Sýkora, Šejnoha, Šimr, Šindelář, Šmíd, Dr. Trapl, Trojna, Turek, Tytl, Urban, Vacek, R. Veselý, Vinařová, Vítěz, Vlk, Vodák, inž. Vojtišek, Vomáčka, Vraný, Zhřívál, Dr. Zofka atd. Velké a krásné choroše zaslali Smotlachovi r. 1943 na př. pp. Bastl ze Šumavy (rozděrkový), Kalenský z Hrádku u Nechanic (20. VIII. 1943) (obrovský) atd.

Z důvodů zkrácení uvádíme v referátu u jmen Smotl. spolupracovníků jen tituly akad., neboť mají význam pro věd. práci. Plná jména všech budou až v celkovém seznamu na konci.

30. Smotlachou jsou od r. 1907 pilně zkoumány i břichatky a nalezeno mnoho pozoruhodného. Děkuje tu svým pracovníkům. Aby na ně upozornil, obrátil již v prvních svých přednáškách a výstavách pozornost na houby hadovkovité a podařilo se mu vzbudit o tuto čeleď veliký zájem, což vidíme na vzácných v ČCH oznámených nálezích. Doufá, že se v nich bude pokračovat i dále.

31. Ze spoluprac. v hadovkách jsou hvězdičkou označeni ti, kteří našli některou vzácnou: Barda, R. Beneš, Biskup, Dr. Bohuslav, Bubník, Burian, Cívčárek, Dědina, Dušek, Franta, Gregor, Hájek, Harant, Hedbávný, Homolka, Janda, Jelínek, Katman, Dr. Klapetek, Knižek, Kočmíd, F. a J. Kolařík, Kotek, Krejčí,* Kutílková,* Kučera,* Lorenc,

Lukeš, Marek, Melzer, Milnar, Mráz, Mysliveček, Opršal, Otruba, Prof. Peklo, Pelant, Perútka, Petr, Plicka,* Pospíšil, Potužák, Procházka, Rambousek, Semeráková, Skála, Smolař, Sokol,, Spálený,* Sýkora, Sebek, Sincl, Šlechta, Šmíd, Šmída, Dr. Trapl, Urban, Václavík, Dr. Vávra, Veselák, Veselý, Vomáčka, Voráček, Werner, Zíkl, Dr. Zrůnek atd. Dříve byla hadovka u houbařů vzácností, dnes je známá Smotlachovým výzkumem a propagací všem. Všichni ji sbírali, všichni ji znají. Žádá o ní od každého podrobnou zprávu (uvést vše zajímavé) pro ČCH i výzkumný archiv. (Kdy a kde za jakých okolností rostla.)

32. Avšak také pro ostatní břichatky dovedl vzbudit Smotlacha pozornost. Největší má ovšem prášilka obrovská, nalezená a hlášená již nejméně 30ti členáři ČCH. Byla v Praze na všech jeho výstavách od r. 1912. Napište mu o ní všichni znovu, kde jste ji kdy kde našli nebo vám byla dodána. Dále pýchavka dlabaná, bradavčitá a hrůškovitá, pak pestreče, hvězdice atd. Všechny jsou v programu řízeného výzkumu na r. 1944 a dále. O vzácných nálezech pp. Kříženeckého, Krejčího, Šimra, Štusáka atd. jsme již mluvili, stejně jako o „Klíči hvězdic“ od Šimra, který právě napsal na podnět Smotlachův prozatím z pramenů jen domácích i klíč pýchavek. Dříve v břichatkovitých pracoval zvěčnělý red. B. Klika. Smotlacha žádá, aby v každém kraji někdo se ujal pýchavek a břichatek: vůbec (hlase se!). Může se v nich totiž ještě mnoho nového nalézt (i ve způsobu života).

33. Někteří další spoluprac.: Adámek, R. Beneš, Brabenec, Burian, Divišová, Drázda, Fremr, Filsak, Holeček, Dr. Klapetek, Knorre, Dr. Konečný, F. a J. Kolařík, Kouba, Kučera, Malý, Mandík, Prof. Němec, Neuwrth, Oktávec, Opršal, Otruba, Paleček, Pech, Perútka, Petr, Dr. Pilát, Prof. Podpěra, Picbauer, Procházka, Rambousek, Dr. Riedl, inž. Sak, Sobotka, Srb, Stach, Dr. Staněk, Stříbrský, Dr. Svoboda, Šmíd, Štusák, Tichý, inž. Uher, Urban, Vaníček, inž. Vojtíšek, Vraný, Zaydlar, Zvěřinová, Prof. Zubatý atd.

34. Smotlacha se zabývá od začátku svého výzkumu Č. a M. i houbami vřeckatými, při čemž věnuje samozřejmě pozornost všem houbám velkým, které mohou mít aspoň částečně praktický význam. Zná je tak, že by mohl o všech jejich důl. čeledích napsat monografie. Chřapáčovitě jsou převážně houby jarní, rostoucí v době, kdy jiné houby téměř ještě nerostou. Propagací Smotlachovou (ČCH, přednášky (i v rozhlase!) a jarní jeho pražské výstavy) staly se všeobecně známými a proto mohl Smotlacha již r. 1941 zařadit jejich všeob. i reg. výzkum v Č. a na M., který pokračuje i v letech 1944 a dále. Zkoumají se, zapisují, kreslí, fotografují atd. a Smotlachovi zasílají všechny druhy smrží, kačenek, ucháčů, chřapáčů, avšak i příbuzných destic a pak i zajímavých kustřebek, baněk a hrouženek, z nichž v ČCH byla několikrát uveřejněna hrouženka (baňka) zdobená. Všechny téměř velké druhy hub vřeckatých jsou zajímavé a někdy velmi proměnlivé a proto buďtež poslány do ČCH a hlášeny do výzkumného archivu. Vřeckatými zabývá se kol. Svršek.

35. Smotlachovi se podařilo získati pro houby vřeckaté mnoho pracovníků, z nichž uvedeme jen některé. Ti, kteří sbírali něco zvlášť pozoruhodného, jsou označeni hvězdičkou. Adámek, Dr. B. Bayer, Bayerman,* inž. Benda,* Beneda, R. Beneš, Borovička, Bräuerová, Brázda, Bulan, Bulíř,* Burian, Cesta, Čadek,* Čermák, Dědina,* Dostál, Drázda,* Dušek, Eberle,* Florian,* Fremr, Gabriel, Hájek, Hansl, Hásek, Dr. Hošek, Dr. Holeyšovský,* Horálek, Jelínek, Ježek, Kaiser, F. Kašpar, Dr. Klapetek, Klapková, Kohlmünzer, Kolařík,* Kotek, Krejčí,* Kučera,* Kudrna, Lukeš, Dr. Macků, Mareš,* Matas, Melzer,* Nalezínek, Nemejc, Neuwrth,* Nový,* Dr. Oktávec,* Opršal, Otruba, Pečivová, Pech, Pecher, Peterka, Petrů, Perútka, Pflanzner, Picbauer, Plánský, Plicka,* Pospíšil, Princ, Procházka, Procházková,* Prokeš, Průdič, Rambousek, Dr. Riedl,* Rule, inž. Sak,* Sobotka,* Srb, Dr. Staněk,* Steinbrener,* Stříbrský, Svršek,* J. Sýkora,* Dr. Sedivý, Dr. Šimek, Šípek, Šmarda,* Šmíd, Tomeš,* Dr. Trapl,* Trojánek, Turek, Tytíl*, J. Urban,* Vacek,*

Václavík,* Valkoun,* Vaníček,* Dr. Vávra,* Vejrych,* Veselý,* Vodák, inž. Vojtišek,* Vomáček, Voráček, Dr. Vurm, Walter, Zaydlar, Zíma,* Zukrigel, Dr. Žofka atd. Smotlacha žádá, aby všechny staré nálezy vzácnějších vřeckatých, pokud nebyly uveřejněny v ČCH nebo poslány do archivu, byly mu učiněny dodatečně nebo znovu. Sdělte i datum, místo!

36. Ve výzk. programu Smotl. jsou samozřejmě hlavně a na prvním místě houby velké, ze známých hlavních 6ti podřádů, jak je uvádí v „Přehledu hub“, s doplňkem nejdůležitějších — Myxomycetes. Při tom se Smotlacha věnuje zvláště v houbách vřeck. jen druhům skutečně pozoruhodným svou velikostí nebo jinak, neboť nemělo by smyslu, vrhat se zároveň do studia dalších tisíců druhů a forem hub vřeckatých s plodnicemi drobnějšími. Z těch sleduje Smotlacha kouby kustřebkovité, Humarie atd. Pak rody Cordyceps a Claviceps, dále Monilii, která škodí ovoc. stromům a ovoci a patří do příbuzenství Sclerotinia tuberosa atd. Smotlacha sleduje i bouchaře z rodu Exoascus (E. pruni) i padlí na listech stromů a keřů, pak i rzí a sněti čili všechny houby způsobující nemoce rostlin, konečně i různé plísně a kvasinky. Proto se svého času v ČCH uplatnila známá kombucha. Však Smotlacha všímá si i hub (a bakterií) působících nemoce člověka, zejména také nemoce kožní, na př. Actinomyces, a žádá, aby všichni pokorč. houbaři, pokud mají možnost a příležitost, studovali za účelem doplnění svého věd. vzdělání i nižší houby a bakterie. Drobným vřeckatým věnuje se Svršek.

37. Spoluprac.: R. Beneš, doc. Baudyš, doc. Babička, Dr. Bröderhans, Čepelová, Fremr, Mašek, Otruba, Prof. Němec, Picbauer, Dr. Riedl, inž. Sak, Schmidt, Šmarda, Šulc, Tytl, J. Urban, Vacek, Vodák, Walter, Dr. Zadina atd. Smotlacha volá spolupracovníky. Kdo se tu ujme na př. Myxomycet?*) Kdo rodu Cordyceps? O Monilii psal v ČCH doc. Babička? Kdo plísni, o něž je právě takový zájem, že jejich znalci platí se v podnicích farmaceutických zlatem? Ukázalo se totiž, jak Smotlacha již dávno upozornil (viz B 22), že jsou houby které se v substrátu snášejí a nesnášejí, že na př. zdejší houby dubu nepřipustily podhoubí lanýže franc. při pokusech Dr. Macků s jeho pěstováním na kořeny našich dubů. A podobně je tomu podle něho na př. s podhoubím třep. cihlové, která nepřipustí do svého párezu podhoubí václavky ob., které jinak zasahuje téměř všude kolem. A stejné plísně, na př. z r. Penicillium se nesnášejí s bakteriemi a hubi je zvláštními látkami, jež pak jsou léky proti bakteriálním chorobám člověka. V tom nyní pracuje všude farmakologie. Tomu by se podle Smotlachy měli věnovat i naši medic. houbaři.

VI. Výzkum regionální, v cizlně, mimo les i na zvl. místech.

38. Smotlacha míní pod výzkumem regionálním výzkum místní, jenž se samozřejmě může dít na prostorách různě velikých. Na velkých prostorách může jednotlivec konat dokonalý výzkum jen hlavních hub, v malých prostorách výzkum podrobný. On doporučuje a žádá obojí a upozorňuje, že je možno i všeob. studium hub a všeob. výzkum hub spojit dobře s výzkumem region., neboť i při region. výzkumu možno pečovat o podrobný průzkum každého druhu houby po všech stránkách, jak jsme o nich mluvili v částech A—F. K region. výzkumu hub patří podle Smotlachy ovšem i vyšetření region. jmen lidových, zvláště místních hub trhových atd.

39. Smotlachovi se opravdu podařilo vzbudit zájem o region. a lok. výzkum hub, takže dnes pracuje s ním ovšem v různém rozsahu u nás na 500 houbářů ze všech končin Č. a M., jak je na konci svého referátu uvedu. Ti všichni pracují aspoň částečně také na podrob. průzkumu některé houbářské oblasti, což je práce i pro mykolog. a zásob. zahradu. Zde připomeneme jen ty, kteří se uplatnili svými zprávami ze svého výzkumu v ČCH, ve výzkumném archivu: Adámek, Antoš, Baláček, Dr. Bareš, Dr. B. Bayer, Bayerman, Beneda, inž. Benda, R.

*) Letos (1944) se jich ujímá na př. Pejša.

Beneš, Boček, Borovička, Dr. Bradová-Šv., Brožík, Dr. Bruderhans, Brumlíková-Č., Bulíř, Burian, Černohorský, Cicvárek, Cvrček, Čadek, Čáp, Čech, Čepelová, Čepička, inž. Čila, Dědina, Dostál, Dušek, Dvořák, Eberle, Fabián, Fialová, Filip, Florian, Franěk, Görblichová, Hackenschmied, inž. Hajda, Hallon, Hansl, Harcuba, Hásek, Háša, Dr. Hauf, Hedbávný, Heller, Hemer, inž. Hlaváč, Hofman, Holeček, Holfeld, Horčíčka, Hostomský, Hron, Huebrová, Chrástil, Chudáček, Jansa, Janík, Janoušek, Mr. Jaroš, Jech, Jelínek, Jezdinský, Ježek, Dr. Jílek, Jolík, Jukl, Juránek, Kaděrka, Kaiser, Kánský, Kaplan, B. a Fr. Kašpar, Kavka, Kern, Kinkl, Klapač, Kňákal, Knížek, Kočmid, Kohnmünzer, Kojan, Kolář, Kolařík, Dr. Konečný, Kotek, Kotínský, Kouba, inž. Kout, Krabovský, Král, Krčan, Krejčí, Křístek, Kříž, Mr. Kselík, Kubát, Kubiček, Kubička, Kučera, Kudrna, Dr. Kurz, Kvičera, Lacman, Laštovka, Lego, Dr. Liebl, K. Liebl, Linek, Lorber, Lorenc, Lukeš, Luňáček, Dr. Macků, Macoun, Maixner, Mannová, Marek, Mareš, Markalous, Matas, Maudr, Dr. Merhaut, inž. Mikolášek, Mikulecký, Moravec, Musil, Nalezinek, Navrátil, Nedorost, J. Němec, Nepokoj, inž. Nehasil, inž. Nestrašil, Neuwrth, Dr. Nohel, Nový, Dr. Oktávec, Opočenský, Opršal, Otruba, Papík, Dr. Páv, Pavlíček, Pancíř, Pech, Pejša, Perútka, Petr, Picbauer, Dr. Pícek, Pipek, inž. Pittner, Prof. Podpěra, Dr. Podzimek, Pokorný, Poláček, Pomajzl, Pospíšil, Pour, Princ, Probošt, Procházka, Prokeš, Pulec, Rädisch, Rambousek, Rendl, Rozehnal, Rozum, Růžek, Rezníček, inž. Sedláček, Semeráková, Schmidt, Dr. Slaba, inž. Slabyhoud, Sláma, Slavík, Smola, Sobotka, Sokolová, Soldán, Sova, Srb, Steinbrenner, Stöckl, Storch, Stříbrský, Dr. Studnička, Stýblo, Dr. A. Svoboda, J. Svoboda, J. a K. Sýkora, Šárka, Šebl, Dr. Šedivý, Šimr, Šindelář, Šmarda, Škrlant, Šmíd, Štefl, Dr. Štěpánek, Šulc, Švejda, Tatar, Tichý, Tomeš, Dr. Trapl, Trázník, Trojánec, Trojna, Turek, J. Urban, inž. Urban, Václavík, Valentová, Valkoun, Vaníček, Dr. Vaniš, Varga, Dr. Vávra, Vavruňková, Vepřek, Veselý, Vlk, Vobejda, Vodák, Vodňanský, Vomáčka, Voráček, Vyhnanek, Vychodil, Wipler, Dr. Wünschová, Zahradník, Zaydlar, Zhřivál, Zíma, Zoul, Prof. Zubatý, Zukriegel, Zofka atd.

40. Smotlacha žádá také, aby všichni houb. pracovníci reg. a lok. pomohli mu jednak v řízeném výzkumu Č. a M. a vykonali jej ve svých střediscích postupně pro kraj širší a širší. Mnozí tak již učinili. Tak na př. prof. Maloch, spolupracovník Smotl. od r. 1912, vykonal a uveřejnil mykol. výzkum Plzeňska.

Smotlacha upozorňuje, že takového reg. a lok. výzkumy hub jsou nejen vítány a žádány v ČCH, v jeho archivu a v jeho dalších publikacích, nýbrž i v listech krajových a místních. On pokládá také za velmi cenné a pro venkovské pracovníky poměrně snadné krajové monografie hub, na př. hřibovitých, muchomůrek, chřapáčovitých atd. I monografie zcela lokální, jež mohou být základem k monografiím krajovým, a ty pak k monografiím zemským atd., jsou zvláště pro pokročilejší houbaře úkolem velmi vhodným.

41. Udělejte soupis a mapy hub určitého lesa! Smotlacha sám učinil mnoho krásných nálezů soustavným průzkumem několika lesů, hájů, sadů atd., kde po dlouhá léta (na př. od r. 1907) hledá houby v každý čas, kdy má k tomu možnost. Při tom vezme vždy do ruky a prostuduje všechny houby (plodnice), které tam vyrostou. Tento způsob výzkumu doporučuje rovněž všem svým spolupracovníkům, kteří mají k němu jen trochu možnost. Je to podle něho nejen výzkum lokální a výzkum vedoucí k mykologické zahradě, nýbrž i dobrá cesta k objevům novotin systematických, biologických, ekologických atd.

42. Smotlacha žádá také všechny své spolupracovníky staré i nové, aby mu, pokud tak neučinili, zaslali podrobné zprávy i ze svého lokálního (krajového) průzkumu hub, aby mohl činnost jejich zahrnout do práce celku a do souboru ústřední mykol. zahrady Č. a M. Sdělte, které kousky lesů, hájů, strání, luk, sadů atd. zkoumáte. Napište, co jste dosud našli. Každý, kdo ještě se nezúčastní, může si nalézt tuto výzkumnou práci. Tak na př. Smotlacha žádá, aby jednotlivé pražské

(brněnské) parky, lesíky a háje kolem Prahy (Brna) rozebrali si k výzkumu velmi četní dnes houbaři pražští (i brněnští). I to budíž ihned hlášeno Smotlachovi, který sám houby pražských parků, lesů a hájů tak dobře zná, neboť je studuje od svého příchodu do Prahy (1905). Tímto způsobem vznikne všestranně cenný výzkum! Příkladem budíž průzkum hub na Slov. ostrově, který konají tamní pp.: rest. Krátký, řed. Ketner, vr. č. Hazlbauer a s. d. Prokeš, stále doplňující výzkum, který zde již dříve vykonal Smotlacha. Tento příklad také ukazuje, že mykol. průzkum jedné oblasti (lesa, parku atd.), nemusí konat jen jeden pracovník, nýbrž jak Smotlacha doporučuje, vždy celá jich skupina, jedním z nich vedená, který celý místní výzkum soustřeďuje a pak hlásí do výzkumného archivu ČCH.

43. O Smotlachův krajovery výzkum hub projevíli zájem i krajovery konservatori v Č. a na M., kteří žádají, aby jim byly hlášeny všechny zvláštnosti hub toho kterého kraje a hledají u Smotlacha spolupracovníky, který rád jim je sděluje. Tak na př. kons. Hrobařovi (Vamberk) doporučil jako znalce hub pro jeho kraj ze svých spoluprac. pp. řed. Adamičku (Kostelecko), prof. Jansu (Rychnovsko) a vrch. t. Markalouse (Zamberecko). Bude proto dobře, když se Smotlachovi přihlásí všichni jeho spolupracovníci ze všech míst v Č. a na M. Dále žádá také, aby mu všichni jeho spolupracovníci vedle foto a životopisu poslali i soupis všech svých houbařských prací a činností mimo ČCH, MÚ a CMS. Tuto zprávu dlužno poslati nejlépe samostatně a doplňovati ji každoročně.

44. Smotlacha dal svým úspěšným výzkumem hub i mimo Č. a M. příklad všem svým následovníkům, kteří použili různé příležitosti a studovali houby, jak z jejich článků v ČCH vysvítá i na různých místech v Evropě a jinde. Jsou to: Blažek, Broftová, Colosimo-Nik., Chalupa, Chudoba, Jech, Jenko, Jílek, Knákal, Dr. Konečný, Mr. Kselík, Jos. Kučera, Dr. Kurz, Dr. Macků, Marek, Neuwirth, Pelant, Dr. Pilát, Dr. Riedl, Ing. Sak, Dr. Salač, Spálený, Dr. Šedivý, Tomeš, Ing. Urban, Vlk, Sida Wolfová atd.

45. Na svých stud. cestách po Evropě, jak jsme již jinde se zmínili, věnoval se Smotlacha vždy i výzkumu hub, pokud mu ovšem čas stačil. Tak prohlédl si vzhledem k houbám lesy na mnoha místech v Říši, stejně jako parky v tamních městech. A tento výzkum otevřel mu oči v mnoha otázkách. I dnes pracuje v Říši mnoho Čechů houbařů, kteří tam konají příležitostně i sběr hub a zjišťují téměř úplnou totožnost hub v celé stří. Evropě, jak na ní již Smotlacha dříve ukázal.

46. Smotlacha se od začátku svého studia hub věnuje stejně houbám lesním i houbám mimo les. Jeho výzkum týká se tedy i hub polních, lučních atd., stejně jako hub rostoucích v sadech, parcích a zahradách. Vytrvalým a pilným studiem těchto hub stal se v nich mimořádným odborníkem, neboť houby, zejména praž. parků, začal studovati již r. 1905. Přitom zjistil, že houby nelesní a zejména parkové jsou velmi zajímavým předmětem výzkumu, zvláště pro houbaře, kteří nemají možnost dostati se snadno do lesa. Ti mohou si nalézt i v okolí svých bydlíšť místa, kde houby přece jen rostou a kde je nalezneme, i když je nám les z různých důvodů nesnadno přístupný. Samozřejmě, že dokonale porozumět i houbám mimo les může jen znalec luk, polí, sadů atd. i s rostlinstvem. A Smotlacha i tuto znalost má a žádá i od svých spolupracovníků.

On upozorňuje, že i výzkum hub na př. na hřbitovech může někdy poskytnout mnoho zajímavého, ovšem zase třeba je tu dobře znát půdu, stromy atd. K houbám parkovým počítá Smotlacha i houby rostoucí pod stromoradiemi v městech. Zvláště z Brna by potřeboval o tom zprávy. Houbám pražských parků se nejvíce věnovala pí. O. Zvěřinová.

47. Smotl. spolupracovníky v houbách lesních, polních, lučních a pod. nebudeme zde jmenovat, je jich mnoho. Byli většinou již v předu uvedeni a budou v celkovém seznamu! Houby parkové a zahradní sledovali nebo sledují a zprávy zaslali na př. Adánek, Beneda, Ing. Ben-

da, Bubník, Cumpe, Dědina, Drázda, Dušek, Eberle, Fabián, Hostomský, Chrástíl, Janda, Kadlec, Dr. Klapetek, Kočmíd, manž. Kodlovi, Kolář, Mikulecký, Dr. Nový, Pancíř, Patzner, Pomajzl, Pražák, Procházka, Prokeš, Rädisch, Dr. Riedl, Richtermoc, Rozum, Ing. Sak, Smola, Spálený, Suchánek, J. Sýkora, Štusák, Točík, Tolarová, Urban, Varga, Vaníček, Dr. Vávra, Weigl, Veselý, Vlk, Vychodil, Dr. Zrůnek, Židlický atd. Někde jsou to i houby z vlastní zahrady. Smotlacha pokračuje stále ve výzkumu hub, sadů, parků, zahrad, stromořadí atd., neboť houby zde rostoucí jsou sociologicky, ekologicky i biologicky velice zajímavé a žádá čtenáře ČCH, aby mu při tom pomohli i v městech mimo Prahu. Pošlete mu zprávy. O tom, že zahrady, sady a parky plné hub a dobře prozkoumané, mohly by být součástí Smotlachovy mykol. zahrady, řekli jsme již v předu.

Každý čtenář ČCH, který máš zahradu, nebo svůj les či háj, prozkoumej je po stránce hub a sděl výsledky Smotlachovi. V tomto výzkumu třeba pokračovati po řadu let, jako vůbec celý Smotlachův výzkumný program je míněn na více let pilné práce.

48. Na konec třeba uvést starou Smotl. zásadu, že velké houby třeba hledat všude a že je také skutečně od začátku své věd. práce v houbách všude hledá a nalézá. Vzpomeňme si, jak využil příležitosti svět. války ke studiu hub všude tam, kde se jeho pluk pohyboval, při čemž zejména vzpomíná, jak sbíral k jídlu penízovku sameť. na vrb. kmenech pozdě na podzim 1914 na březích Sanu, jak mu vyrostl v zimě o vánocích 1915 na frontě v Malíně na Volynsku za oknem krytu pěkný žampion atd. Smrže na př. vysokou (elata), žebernatou (costata), sbíral Smotlacha, na př. v Praze ve sklepích. Smotlacha hledá houby všude mimo les pod stromořadími, jednotlivými stromy, hledá je na silnicích, na cestách, na pařezech, ve sklenících, na hnoji, na kompostě, na zábradlích (zvláště v parcích), na kamení, na cihlách, na bednách, květináčích atd.

49. Má v tom i úspěšné následovníky (ČCH, archiv): Bayermann, inž. Benda, R. Beneš, Arch. Bonecký, Eberle, Fremr, Hron, Jezdinský, Khyn, Dr. Klapetek, Knižek, F. Kolařík, Dr. Konečný, Krejčí, Kučera, Lužný, Mareš, Melzer, Nejedlý, Otruba, Dr. Riedl, inž. Sak, Schmidt, Sobotka, Svoboda, Svrček, Sýkora, Šaroch, Šmarda, Tolarová, Tytl, J. Urban, Uriánek, Vacek, Václavík, Dr. Vávra, Vaníček, Veselý, Vlk, inž. Vojtíšek, Dr. Volek, Zahradník, Zvěřinová atd. Smotlacha žádá své čtenáře, aby se k nim připojili a s ním i v této oblasti mykologické spolupracovali. Hlaste mu zvláštní místa růstu hub!

VII. Vědecká mykologie teoretická.

(Výzkum podstaty, biologie (životu) a ekologie hub. Lidová jména. Kalendář, sběr a počet hub. Statistika. Seznam Smotlachových spolupracovníků donášejících a posílajících houby.)

50. Do této staťi patří především všechny otázky teoret. vědy mykologické o houbách samých. Smotlacha sem řadí výzkum podhoubí i plodnice hub po stránce jejich podstaty. Jde tu o anafomii a morfologii hub makroskopickou i mikroskopickou. Jak to sám činí, bylo zhruba řečeno v předu: Plodnice v celku i v částech. Architektonika a různé tvary plodnic. Jich význam. Barva, změny barev, mimikry. Výtrusy. Vývoj a system hub. Počet hub. Preparace a sbírky hub. Spojení hub vyšších s nižšími a s přírodou vůbec. Patří sem i práce v systematice hub, v jich názvosloví (též lidová jména).

51. Výzkum vlastní podstaty hub (podhoubí, plodnice atd.) má, jak Smotlacha zjistil, v ČCH a všeobecně mnohem méně pracovníků, nežli výzkum mykoogeografický všeobecný i krajový, neboť vyžaduje podle něho zejména ve svých vrcholech velikou vyspělost a přehled nejen v houbách, nýbrž v přírodních vědách vůbec, aby se houbám mohlo porozumět. Pro rok 1944 a dále je na programu ČCH a MÚ v rámci výzkumné práce ČMS „Houbařský slovník tvaroslovný“, který již r. 1943 navrhl (viz ČCH 1944) a napíše p. řed. Šimr. Budou spolupraco-

vatí pp. Schmidt, Sobotka a j., kteří měli podobné návrhy rovněž. Další spolupracovníci se hledají. Smotlacha žádá od svých pracovníků, aby každý nový jim (druh) vždy důkladně prostudovali, pořídili si kresby průřezů jeho plodnice i jejích částí (poměry lupenů, trubek atd.). Začátečníci mohou si průřez houbou obkreslit. Kdo máš možnost mikroskopovat, kreslí si i obrazy mikroskopické. Co nevíte, tažte se v ústřední jeho poradně. Smotlacha žádá, aby všichni jeho spolupracovníci, kteří mají možnost, pořídili si dvojmo (jeden pro sebe a druhý pro MÚ) postupně atlas hub kreslených, fotografovaných, obyčejně nebo barevně malovaných atd. Někteří to již tak činí.

52. Vida velký zájem praž. houbařů o hlubší otázky mykologie, zařídil Smotlacha v únoru 1943 v Praze zvl. přednášky ČMS pro pokročilé zájemce, které od května 1943 dal k dispozici jakožto paralelky svých zákl. přednášek i pro jiné houb. pracovníky. Přednášeli tu dosud pp. MUC. Herink (pracuje v morfologii hub a v bedlích), prof. Kavina, Dr. Pilát a Svrček. Svě spolupracovníky v ČCH, pokud píší o houbách nebo konají někdy přednášky a upotřebují k tomu cizí literatury, upozorňuje, že je při vědecké práci žádoucí, aby ji citovali.

53. Spolupracovníci (v ČCH!) mimo uvedené: Bednář, R. Beneš, Dr. Bohuslav, Bulíř, Drázda, Filip, Filsak, Hradek, Hron, Kašpar, Prof. Klika, Kolařík, Kříž, Dr. Macků, Martinek, Melzer, Doc. Nábělek, Prof. Němec, Němec, Neuwirth, Novák, Otruba, Pačes, Prof. Peklo, Prof. Podpěra, Procházka, Schmidt, Ing. Slabyhoud, Sobotka, Dr. Staněk, Šimr, Dr. Štefání Štefka, Tejčka, Tvrzník, R. Veselý, Vobejda, inž. Vojtíšek, Walter, Zvěřinová, Dr. Žofka, atd.

54. Pracovníci v mikroskopii hub: Bartušek, Doc. Baudyš, R. Beneš, Dr. Bohuslav, J. Herink, Mr. Jaroš, Prof. Kavina, Kolařík, inž. Kubík, Melzer, Doc. V. Nábělek, Prof. Němec, J. Němec, Neuwirth, Prof. Peklo, Picbauer, Dr. Pilát, Dr. Riedl, inž. Sak, inž. Schäfer, Dr. Staněk, Schmidt, Šimr, Šmarda, Dr. Štefan, Štefka, Trojna, Dr. Vávra, inž. Vojtíšek atd.

55. Smotlachovi spolupracovníci v zobrazování hub (kresba, foto, malba, model; hvězdička, jak podle jména zřejmě, značí mimořádný výkon): R. Beneš, Dr. Bouchal, Bulan, Černý, Číp, Dědina, Dr. Diviš, Drázda, Filip, Dr. Forman,* Frič,* inž. Hajda, Hanuš, Horčíčka, Hruška, Mr. Jaroš, Jurníkl, Kaplan, Karásek, Kašpar,* Dr. Klapálek,* Dr. Klapetek, Klika, Knežl,* Kocholatý, manž. Kodloví,* J. a F. Kolařík,* Kříž,* Kříženecký,* Kudrna, Dr. Kurz, Lapka, Liebl,* Lorenc, Luňáček,* Mach, Mánek, Mareš,* Matoušek, Melzer,* Prof. Němec,* Neuwirth,* Novotný, Panuška,* Pelant, Prof. Peklo,* Dr. Pilát,* Planský, Pospíšil,* Procházka,* Prudič, Rejsek,* Rendl, arch. Rozehnal,* Schmidt,* Slavík, M. Smotlacha,* Sobotka, Soukup, Stach,* Dr. Staněk,* Dr. Studnička, Sýkora,* Dr. Šedivý, Šimr,* Šmarda,* Dr. Štefan,* Štětka, Štusák,* Svinger, Tichý,* Tykač, Tyttl,* Vaníš,* Vejrych,* Vejrychová-S., Vlk, inž. Vojtíšek, Walter, Zahradník,* Dr. Žofka atd.

56. Smotlacha pracuje, jak jsme již řekli, od začátku nejen na výzkumu podstaty hub, nýbrž i v jejich vývoji, systematice, názvosloví a zejména také v otázce lidových jmen, která zde má své místo. Jsou podle něho nejen lidovou charakteristikou hub z různých stránek jejich základu, života, upotřebení atd., nýbrž i důležitým zdrojem pro názvosloví vědecké. Při tom budiž konstatováno, že Smotlacha, znaje velkou cenu lidových jmen hub, zahájil hned v přípravách k ČCH r. 1918 jejich výzkum a sběr u nás a že všechny články o lidových jménech v ČCH vznikly na jeho podnět a na jeho žádost.

57. Koncem února 1944 byl utvořen při ČMS poradní výbor (dříve to byla část širšího výboru ČMS) sloužící užšímu výboru ČMS a ovšem i předsedovi. Jeden jeho odbor (III.) je i názvoslovný. Tomu Smotlacha velmi rád přenechává část své dosavadní práce názvoslovné, pokud není hotová) a dává mu i k dispozici lidová jména hub, která v ČCH shromáždil. Pro r. 1944 žádá od něho, aby pořídil české názvosloví pro

všechny houby obsažené v nové knize Langeho a v Rickenově „Vademecum“ a také jinde, pokud ovšem českého názvosloví již nemají. Bude to podle něho práce nesporná, klidná, velmi cenná a užitečná. Sám je tu ochoten přispět radou a pomocí.

58. Název odbor por. výboru ČMS uváděl, jako jeden z důvodů pro svou existenci, nutnost změny, na př. starého Bezděkova názvu „závojenka“ pro r. Entoloma, který některými mykology bývá znovu a znovu veden jako příklad nesprávného názvosloví a který byl již jednou a to dle soudu Smotlacha nešťastně — změněn na „sadovka“, ač většina jeho druhů roste naprosto mimo sad a žádný výhradně na sadě. Smotlacha, který zná a klade svým spolupracovníkům sta dosud nezodpovězených vážných otázek, které nutně potřebují řešení a výzkumu, nevěnoval nikdy těmto poznámkám pozornost. Dnes však z obavy, aby někdo skutečně nepomýšlel na změnu tohoto názvu, vysvětluje jej velmi jednoduše: „Bezděk, když název ten (kolem r. 1900) tvořil, měl patrně na mysli, že se klobouk u většiny závojenek podobá klobouku dámy, doplněný malým závojem nebo dokonce celý závoji velkém. Jde tu tedy zřejmě o podobnost k závoji a proto správné jméno závojenka, a nikoliv o přítomnost zvláštního závoje, neboť by tu podle Smotlacha jméno musilo znít „závojenatka“, srovn. s „pošvatka“. Smotlacha ukazuje, že zde název Bezděkův má oprávnění a že snahy horlivců po opravě jsou zbytečné. Pozor, aby to nebylo také jinde!“

(Pokračování.)

Část výzkumná.

F. Semeráková:

Penízovka skvrnitá je jedlá, atd.

(Dokončení)

V č. 3.—4. min. r. píšete, pane profesore, čl.: Proč jsou houby rozkopávány. Na ten článek odpovídám:

Houby „prašivky“, stojí-li na pasece ve skupince neporušeny, téměř lákají, aby si každý do nich kopl. Zvlášť pro chlapce je to dobrý terč, který se neuhne a trpělivě rány snese. Jindy je to jakási chťivost tu „prašivku ošemetnici“ rozdrtit, rozmělnit a rozházet po lese. Ani ten nejkrásnější květ neláká tak, jako červená holubinka a hned jsme připraveni ji vytrhnout a rozbít, už za to, že ona se postavila do cesty za pěkný hříb, který jsme si za ní v mysli představili.

Je to málo chvályhodné, ale my lidé jsme někdy zlomyslní. Nikdo nás v lese nenapomíná a nehubuje, na louce můžeme čekat, že na nás někdo zakřikne, ať nešlapeme trávu a květy netrháme. Kdybychom v lese uřízli vršek jedle nebo smrčku, musíme jej skrývat, aby nás někdo nepokáral, ale houba „prašivka“ nemá zastánce.

Z křoví vyletěl malý ptáček, z břehu vyběhla lasička a my se za nimi s potěšením zahledíme. Na borovici sedí skotačivá veverka a zastaví naše kroky. Jejich plachost nás udělá velkomyslné a řekneme: „vždyť bych vám nic neudělal“. I tak zůstaneme stát nad skupinou barevně hýřivých hlaviček muchomůrek nebo holubinek. A dlouho nás obrázek provází, ba, když už lesy jsou dávno zavřeny a spí. Letošní podzimní les byl plný krásných věnců, houbových kruhů, jakoby si je víly pro své večerní tance připravovaly. Až jsem někdy dlouho v obdivu postála.

Až si každý z nás uvědomí, že kouzelné skupinky hub i těch „prašivých“ jsou milým obrázkem k potěše oka, i když pro každého k užtku nejsou, pak dopřejme i druhým, kteří po nás půjdou lesem, kus krásy. Proto neničme, nerozkopávejme „prašivky“, i ony dovedou rozzářit a potěšit oko.

Napomínat a přednášet, a ještě to je málo. Bude zapotřebí ještě mnoho slov, než se naučíme znát celé bohatství, které lesy chovají. A Vám, vzácný pane profesore, srdečné díky.

A ještě bych měla dotaz. Vžila se už domněnka, že při přibývání měsíce houby více rostou. „Teď do lesa nejdu“, říkal mi jeden houbař, „měsíc je na stáru“. Na to jsem odpověděla: „Houby dělá čas (počasí) a ne měsíc“. Nevím, jsem-li na omylu, někdy se sice shodovalo, že houby více rostly a někdy také ne. Vím dokonce, že kolikrát, když měsíce přibývalo, nebyla v lese ani „noha“ (myslím houbová) a že právě při ubývání měsíce les byl plný hub. Dávám pozor už dobrých deset let a opakovala bych opět, že houby dělá čas.

Tomša Peterka:

Bedla rumělková.

Travnaté lesní louky, prorůstající mechem jsou domovem této přezírané drobné houby — bedly rumělkové.

Od července do listopadu sbírám již po několik let tuto drobnou houbičku — pravého to Davida mezi Goliáši — bedlamí na vysokých nohách — rumělkově zbarvenou — která stářím houby přechází do růžova. Její klobouček i nožka navrch růžový (dle terénu někdy cihlově červený), má okraje v mládí jakoby bílým krajkovým ozdobené, pod kloboučkem jsou bílé lupeny. Chuť jest lahodná, voní po mouce. Jest odolná i proti mrazu, roste pozdě do podzimu. R. 1942 sbíral jsem tuto hubku 30. XI. u Nové Vsi pod Pleší, již sice vzhledem k silnému sněhovému poprašku a silným mrazům, 10 dní trvajícím, zmrzlou. Dala se po rozmrazení velmi dobře použít do polévky i do omáčky. V kuchyni učinil jsem s ní ve své restauraci velmi dobré zkušenosti. Začátkem houbařské sezony, kdy výskyt hub byl malý, používal jsem této skromné houbičky, která dosahuje nejvýše výšky 5 cm — nejen do polévky, ale i k výrobě chutné omáčky samotnou. — Ve směsi s jinými druhy chuťově získává. K nakládání pro svoji křehkost — se dle mých zkušeností — nehodí.

Ač jest tedy velmi dobrou a chutnou houbou, netěší se — snad pro svoji drobnost zasloužené pozornosti. Nalézal jsem ji velmi často jako „prašivku“ od místních houbařů — jistě jen z neznalosti — rozdupanou...

Pozn. red.: Autor, restaurátér v Praze III., „U Montágu“, zařídil si r. 1942 v okně výstavku hub ve spojení s MÚ a ústřední poradnou ČMS a ČČH a má mezi svými hosty celou obec houbařů. Sm.

Ivan Hron:

Loňská žeň.

(Dokončení)

Ve velkém počtu rostly: hřib žlutomasý ve smrkovém lese s plstnatým a pečárkou ovčí i lesní. Někdy zabloudila do koše pýchavka bradavičnatá a slizák. Velké množství pečárky rostlo na loukách u Obory; zde se nasbíralo denně nejméně 20 exemplářů. Zde se nejvíce sbírá holubinka černající (podzemka), které se zde hojně vyskytují. Jiných holubinek bylo velmi málo, byly velice červivé. Na pastvině za městečkem jsem našel pýchavku obrovskou, která se výborně suší, nečerná a omáčka se hříbky smíšenými s ní, je velice chutná. Jen ji zkuste! Potěšily mne krásné bedly jedlé, jsou pikantní (mladé) pod telecí pečení. Tu a tam jsem získal kuřátka kyjovitá, hřebenitá, strmělku pomerančovou, lakovku ametystovou, kržatku špičatou, ba i límcovku měděnkovou. Končím obvyklou třepenítkou svazčitou a nejedlým houževnatcem přivázlým, penízovkou nahloučenou, šupinovkou ranou,

penízovkou kořenatou, kržatkou okurkovou, třepenítkou cihlovou a vláknici.

Na záchodě nám vyrostla na režném vytíráku miznatá hubka, jejíž plodnice vydržela osm hodin a pak se rozplynula. Výtrusy měla černé a její nožka byla jímí poprášena. Co to bylo?

Pozn. red.: Hník pomíjivý.

Hříbu kožišníku se zde říká lidově „husí pupek“.

Anna Pflanzerová:

Dva recepty.

Houbové placičky. Dáme nabotnat asi na dvě hodiny dvě deka suchých hub (na př.: václavky, čirůvky, žampiony a hřibovité). Pak vodu scedíme a zavaříme do ní 10 dké krupičky, aby byla kaše hodně hustá. Houby jemně rozsekáme a dáme vysmahnout na růžovou cibulku. Smícháme je s kaší, jedním malým vejcem, okořeníme pepřem, pažitkou a česnekem a zahustíme asi dvěma lžicemi strouhanky. Těsto nesmí být tuhé. Posypeme prkénko moukou a lžičkou vybíráme těsto a děláme malé placičky, které opékáme do růžova na oleji. Jsou dobré k zelenině i k bramborové kaši.

Plněné žampiony. Máme-li při houbaření štěstí a najdeme-li asi čtvrt kila žampionů, uděláme je plněné dle francouzské kuchyně.

Čtvrt kila masitých žampionů (ať umělých, ať z luk) omyjeme, když jsme okrájely špinavé nožky, potřeme citronem, utrhneme nožky od kloboučků a dusíme oboje pět minut v malém rendlíku s 5 dké másla a 2 lžicemi vína nebo polévky. Pak namočíme jednu malou žemli v mléce, dobře vymačkáme, přidáme sekané nožky, šťávu, v které se dusily, jedno sekané vejce na tvrdo, zelenou petržel, málo soli, přidáme jeden syrový žloutek a mícháme tím na malém ohni, až to zhoustne. Naplníme hodně vysoko kloboučky a dáme je pokropené máslem rychle opéci.

Květa Colosimo-Nikodemová:

Italské recepty II.

Houby na rožni. Na tento předpis se hodí mnohé houby, ale nejlahodnější jsou syrověnky. Nejlépe používáme větších zdravých hub a to pouze kloboučku. Nožiček užijeme v kuchyni k jiné přípravě. Houby očistíme a dobře osušíme. Připravíme si strouhanou housku, kterou promícháme s jemně rozsekanou petržilkou a trošku česneku. Pomažeme kloboučky olejem, osolíme a opepríme, obalíme v housce a dáme na rožeň. Houby můžeme ještě pokapat olejem a as 10 minut opékáme. Nemáme-li rožeň, děláme je na pánvi.

Houby na listech řěvy vinné. Na tento předpis hodí se zvláště císařovka, jedna z nejoblíbenějších hub v Itálii. Houby očistíme a oddělíme hlavičky od nožek. Namastíme dobře olejem rendlík a obložíme celý vnitřek listy dobře propláchnutými. Na tyto poklademe vrstvu kloboučků hub a pak jemně rozkrájené nožky. Osolíme, opepríme, též mariánku a dáme do mírné trouby dělati. Jakmile dosáhly stupně měkkości, což záleží na druhu houby, kterou upravujeme, neseme na stůl, neboť dlouhá doba v troubě by je učinila dřevnatými a suchými.

Neapolské plněné barky. Připravíme si 4 stejné lilky a na dlouho je rozkrojíme. Vydlabeme jejich dužinu, kterou na drobounko rozkrájíme a přidáme 350 gramů jemně rozsekaných čerstvých hub. Přidáme jedno vajíčko, plnou lžici parmazanu, špetku bazálky a trošku jemně nasekané petrželky, sůl i pepř. Touto směsí naplníme prázdné půlky lilky, které vložíme do rendlíku (pouze jedna vrstva) na olej a

v mírné troubě neb na mírném ohni přikryté pokličkou děláme. Jest to výborný pokrm, hodící se jako samostatný chod i jako předkrm.

Houby v koření. Vaříme houby až se naprosto vysuší jejich vlhkost. Přidáme potom dvě lžíce oleje, pokryjeme pokličkou a na mírném ohni dusíme. Připravíme si jemně rozsekanou petržilku, trošku máty pepřné, marianku a špetku mateřídouškového květu (užívá se s oblibou zvláště v jižní Itálii). S tímto houby promícháme, zakapeme šťávou jednoho citronu a neseme na stůl.

Dr. F. Smotlacha:

Dvě zprávy z výzkumu hub.

Urychlený podzim 1943.

Tak jako ke konci června vlivem dešťů a tepla začaly místy houby červencové a srpnové (urychlené léto!), tak současně v červnu, avšak zejména v červenci, vlivem některých velmi studených (mrazových) nocí začaly často hromadně růst i houby podzimní: much. červená a hnědá, bedla obecná, hřebenitá, odkoralá, čir. šafránová, hliznatá, pozemní, pen. sametonohá, kuželová, václavka obecná, ryzec pravý, modřínový, topolový, kozáky a křemenáče březové, přechodně i čechratky černohuňaté atd.

Pozn. red.: Ovšem v srpnu a v září uhodila zase tepla a tím se nám do lesů vrátilo teplé léto a s ním i letní houby.

Růst hub z konce září prodloužil se i do října. Pražská ústřední poradna měla na př. 6. X. 1943 na 20 velkých zásilek hub a po celé dny chodili zájemci nejen pražští, nýbrž i z dalekých Č. a M. P. Lad. Pos z Nuslí našel na př. u Jílového v travě v březovém háji na stráni mladou pýchavku obrovskou. P. ř. Trojna z Ústí n/Orl. poslal plnou tašku jedlých hub. Týž zjistil, že m. zelená se r. 1943 opozdila. Sbíral ji 15. IX., ale v malém množství, poněvadž bylo před tím sucho. Větší měrou rostla v okolí Ústí nad Orl. první dny v říjnu, kdy bylo namoklo a příznivé počasí. Much. zelená roste v tamním kraji v lese „Hradiště“ pod buky.

Část organizační.

Dr. F. Smotlacha:

Dnešní vědecká a vědecky výzkumná reprezentace ČMS, ČČH a MÚ.

Ve stanovách ČMS, které jsem svého času sestavil, byla stanovena kat. členů dopisujících. Minul jsem tím vědeckou a pracovní reprezentaci ČMS. Na jedné poradě předsednictva ČMS — v dřívějších letech — bylo po návrhu p. vl. rady Saka usneseno odložit jmenování těchto členů ČMS a tím i reprezentace naší houbářské činnosti na dobu pozdější až již bude zřejmo, komu titul dopis. člena nesporně patří. Soudili jsme, že to musí být vědečtí a odborní pracovníci nejen dlouholetí a úspěšní, což se jeví zejména v ČČH, nýbrž vážní a důslední, kteří si ČMS i ČČH a MÚ, vždy vážili a s nimi pracovali. Jsem tohoto stanoviska dodnes. Naše vědecká a věd. výzkumná reprezentace jeví se dnes podle mého názoru takto: zakladatel Smotlacha, čestní členové ČMS Prof. Němec a Prof. Domin. Dopis. členové a) známí vědečtí pracovníci další, kteří jsou od začátku ve stálém přátelském styku s námi a mají také nálezy v houbách, které dali k dispozici ČČH: Baudyš, Prof. Macků, Prof. Peklo, Prof. Podpěra, Prof. Suza, Chemické práce houbářské vede letos pro ČMS Prof. Kavina.

b) Staří vědečtí a odborní pracovníci, vynikající nejen svou prací, ale příp. i vědeckým školením a vedoucím postavením v jiných oborech vědecké, školské a kulturní práce, jež může po mém soudu býti vyvážená příkladnou dlouholetou činností v ČMS, ČČH a MÚ. Vyžaduje u všech pokud možno, až na zvěčnělé — jimž čest, i dnešní činnost. Každý z mých spolupracovníků, jak je zřejmo, může se dostat i do reprezentace ČČH a MÚ. Průměrný věk 60 let.

Dělí se na 3 kategorie (Jsou to členové řádní a zároveň dopisující):

1. Nejstarší, kteří započali se svou prací, v níž dnes pokračují v uvedeném rámci, v době od r. 1909 d. r. 1921, čili kteří stáli většinou přímo u kolébky ČMS. Jsou to: R. Beneš, Divišová, Filip, Hásek, Juránek, Knejfl, Kohlmünzer, Kolařík, Dr. Konečný, Krejčí, Kselík, Kudrna, Luňáček, Melzer, Neuwirt, Otruba, Pichbauer, Sládeček, J. Svoboda, Sýkora, Šanda, Šedivý, Šimr, Dr. Štefan, Štefl, Trojna, Dr. Vaníš, Veselý, Voráček, Mareš.

2. Kteří přistoupili ku ústřední věd. práci v letech 1921—31, t. j. během deseti let po tom a vykonali a konají tu zvlášť mnoho (viz ČČH): Hackenschmidt, Dr. Hošek, Joachymstal, Kolář, Ing. Kubík, Mareš, Pačes, Dr. Pilát, Dr. Riedl, Steimbrenner, Stříbrský, Šmarda, Štusák, Vaníček.

3. Ti, kteří začali u nás pracovat po r. 1931, mnoho vykonali a konají: Doc. Babička, Baláček, Bartušek, Dr. 3. Bayer, Bubník, Dr. Bohuslav, Bulíř, Dr. Jágr, Jenko, Marek, Matoušek, Dr. Rejha, Dr. Salač, Dr. Štěpánek, S. Wolfová, Dr. Zadina, Zahradník. Z užšího výboru sem patří: inž. Benda, inž. Havlena, Charvát, Langer, Urban, Vacek, Dr. Vávra.

K uvedeným třem kategoriím živých dopis. členů (pracovníků ČMS, ČČH a MÚ), patří jedna jediná kategorie našich zvěčnělých pracovníků, kterou zde k jejich počtě dodatečně navrhuje za dopis. členy ČMS, ČČH a MÚ. Jsou to: Barda, Dr. E. Bayer, Beneš, Biskup, Bouška, Brabec, Březina, Bubák, Bulan, Buňat Cumpe, Coufal, Čáp, Černý, Dušek, Dynybyl, Eliáš, Dr. Fabris, Fikejs, Filsak, Freml, Gabriel, Halbich, Hampl, Harant, Hazuka, Holuby, Homolka, Honsa, Horálek, Hulakovský, Charvátová, Jelínek, Dr. Jermář, Jezdinský, Jiráček, Jirsík, John, Kabeš, Kašpar, Kavan, Klapálek, Dr. Klapetek, Klecanda, B. Klika, Koch, Kochořatý, Kotek, Kříženecký, Kubeš, Kučera, Dr. Kurz, Lelek, Macek, Maloch, Maličský, Mašek, Milec, Moravec, J. a S. Novák, Pelant, Penza, Rejsek, Rozhold, L. Růžička, Skála, Smetana, Soukup, Sova, Stach, Mr. Stehlík, J. Stejskal, V. Stejskal, Dr. Studnička, O. Svoboda, Štěpánek, Subrt, Tatar, Dr. Tichý, Tytl, ž. Vávra, Vejrych, Vobejda, Vodák, inž. Vojtišek, Prof. Wald, Walter, Waisser, Prof. Wilhelm, Wimmer, Zeman, Dr. Zeman, Zitta, Prof. Zubatý, Zukriegel, Zvára, Zvěřinová.

4. Následuje kategorie členů pracujících či kandidátů dopisujícího členství ČMS, ČČH, MÚ ze členů zvlášť činných, kteří buď začali ve své práci až po r. 1936, nebo činnost jejich vědecká a vědecký výzkumná se dosud plně nerozvinula. Průměrný věk 50 let. Jsou to: Adámek, Adamička, Āntoš, Bambula, Bayermann, Blažek, Brožík, Brüderhans, Burian, Cifka, Cink, Colosimo-Nik., Dědeček, Dědina, Drážda, Dr. Duška, Dvořák, Eberle, Feurych, Dr. Forman, inž. Führbek, Guth, Hájek, Hásek j., Háša, Hedbávný, Hemer, Herink, Hilgartner, Hofman, Holčák, Holub, Horčíčka, Horníček, inž. Houška, Charvát, Jansa, Jech, Jelínek, Dr. Jílek, Kaiser, Kánský, Kaplan, Karel, Kmínek, Kňákal, m. Kodlovi, Kolomý, Kovařík, Král, Kratochvíl, Krůf, Kříž, Kubát, Kubička, Kulhavá, Kvíčera, Lego, Dr. Liebl, Lorber, Málek, Mach Markalous, Matas, Michal, Mikulecký, Dr. Mráček, Dr. Mrázek, Mu-

*) Jména zkracujeme z důvodů úsporných jako v ref. Kubíkově. Budou úplná v celkovém seznamu. Někdy se vynechávají náhodou na př. při přepisování i ak. tituly. Houbaří vědí, o koho jde!

sil, Dr. Nábělek, Němec, Nový, Dr. Oktávec, Ondryáš, Opršal, Panuška, Dr. Páv, Dr. Pecánek, Pecher, Pešta, Perůtka, Peterka, Petr, Pflanzner, Dr. Pícek, Pipek, Pospíšil, Procházka, Průša, Pták, arch. Rozehnal, Semeráková, Schaefer, Smola, Soldán, Spálený, Šárka, Šejnoha, Šípek, Štefan, Švejda, Tejčka, Těmín, Dr. Trapl, Trázník, Tykač, inž. Uher, Urban, Valkoun, Dr. Vaniš, Veselý, Dr. Veselý, Vítěz, Vlk, Vodňanský, Vodsedálek, Vomáčka, Vraštil, Wagenknecht, Zatloukal, Zaydlar, Dr. Žofka. Jak vidíme, jsou ve významu jednotlivců zde často velké rozdíly.

Pokud se týče ČMS, jde tu samozřejmě pouze o můj návrh, čili o představu předsedy a zakladatele ČMS, jak má vyhlížeti její vědecký a vědecký výzkumný štít; pokud se týče ČCH a MÚ jde zase o to, zda jmenování svoje čestné a funkční označení přijmou a jestli v práci vytrvají. Jsou totiž všichni zde uvedení pp. zároveň i řádnými (mimořádnými) členy užšího, poradního výboru MÚ a užšího poradního výboru (redakční rady) ČCH. Kategorie 1. až 4. dopisuj. členství jsou samozřejmě také — jak jsme již naznačili — významu čestného. Členy pracujícími myslím členy věd. a odb. zvl. činné. U MÚ a ČCH je dopis. členství rovno řádnému. Kategorie 1.—4. budou v červenci a v lednu doplněny novými a těmi, kteří byli snad opomenuti. V ohromné korespondenci je to možno.

5. Dále je tu ještě širší výbor poradní MÚ a ČCH, který odpovídá širšímu výboru ČMS (tak asi byl volen v dřívějších letech). Vzhledem k velikému počtu spolupracovníků čítá dnes dalších 200 členů a každoročně v lednu a v červenci bude postupovat do něho dalších 15 členů nových, kteří posunou samozřejmě význačné členy odboru 2. až 4. o stupeň výše. Kromě toho postupují do členů pracujících i dopis., pracovníci z odboru asistentů a demonstrátorů, jak níže sdělíme. Tím bude každoročně do kategorie 1—3 pracovníků přibývat.

6. Konečně patří do vědecké a vědecky výzkumné reprezentace ČMS, ČCH a MÚ, podle mého návrhu a názoru, také kategorie asistentů a demonstrátorů s průměrným věkem 25 (17—30) let. Tam jsou zařazeni naši nadějní mladí spolupracovníci. Postup odtud je buď do odboru 4. nebo do 3. To záleží na předběžném vzdělání a na výsledcích práce dotyčného. Jsou to prozatím, podle mého pojetí, pp. Hochfeld, Kafka, manž. Kodlovi, Krabovský, Martinek, Nečásek, Poláček, Procházka, Procházková, Plachý, Svršek atd. Tato kategorie není totiž ještě hotova a potřebuje doplněk 20 až 30 dalších přihlášek mladých pracovníků (přihlášky u mne).

Tímto způsobem bude organizace dopisuj. členství v ČMS — bude-li návrh přijat —, dobře vyřešena a samozřejmě že i organizace pracovníků ČCH a MÚ. Bude také umožněn její stálý rozvoj a vývoj. Při tom je dobře zřejmo, že je tu zastoupena nejen Praha, nýbrž i Brno a všechna naše houbářská střediska. Vědecká a pracovní reprezentace a zvláště činnost poradní, vyžadují také jistě stáří, jehož je tu zřejmě dobře dbáno. I proto je nutno, aby naši spolupracovníci poslali nám co nejdříve svůj životopis. Všichni zde uvedení pošlete laskavě do archivu MÚ a ČCH i svou fotografii.

7. Řádní (činní) členové ČMS jsou ti, kteří opravdu v houbách pracují. Dnes jich je, jak vidíme ze zpráv v ČCH, jistě již mnoho. Přispívajícími ti, kteří nepracují a dosud nepracovali.

Potvrzenky ke vstupu do lesa na houby (na místě bílých a zelených průkazů). Velký počet žádostí mých spolupracovníků o potvrzení, že se mnou opravdu pracují na výzkumu hub Čech a Moravy, za účelem uvolnění vstupu do lesů na houby přinutil mne k rozhodnutí, že je vytřím dvojjazýčně na zvláštních tištěných blanketech pro všechny své výzkumné spolupracovníky, kteří se přihlásí (i nově) a splní příslušné podmínky, pošlou (pokud tak neučinili) svůj životopis, svůj pracovní a výzkumný program do budoucna, zprávu o dosavadním

svém sběru hub. Všichni, kteří mají o houby vskutku opravdový a trvalý zájem a případně přispívají do ČČH i foto. Potvrzení bude znít asi takto: Potvrzuji tímto, že pan (pí. sl.) na př. *Spytihněv Krejčí*, vr. insp. drah v. v. nar. r. 1888 v Kuklenách, bytem v Rohatci, spolupracuje s předsedou Č. mykologické společnosti Dr. F. Smotlachou, s redakcí Časopisu č. houbařů a s Mykologickým výzkumným ústavem, Ústřední bezpl. houbařskou poradnou — (Dr. F. Smotlacha) v Praze III., Karmelitská 14, na vědeckém výzkumu hub v Čechách a na Moravě a žádám majitele, správní úřady a dozorcí činitele, aby mu při sběru hub v jejich lesích, polích, lukách a sadech (parcích) vyšli co nejvíce vstříc. Jmenovaný se zaručil a svým podpisem zavázal, že se při tom vyvaruje jakýchkoli škod, neboť tím by potvrzení toto ztratilo platnost.

V Praze, 20. května 1944.

Spytihněv Krejčí

Podpis spolupracovníka
a majitele potvrzenky
ke vstupu do lesa.

Dr. F. Smotlacha

předseda ČMS, zodpovědný redaktor
ČČH a vedoucí Mykologického ústavu
(ústř. bezpl. houb. poradny), Praha
III., Karmelitská 14.

Potvrzení budou vydána za náhradu hotových výloh. Staří spolupracovníci (důvěrníci, vedoucí odboček MÚ, ČČH a ČMS), pokud žádají tato potvrzení pro svoje místní spolupracovníky, se kterými nemá ústředí přímého spojení, doprovodte žádost svým doporučením a zárukou. Nejlépe je ovšem, když výzkumná práce se děje v přímém styku s ústavem, neboť zde je přímo ve výzkumném archivu zaznamenána. Výzkumná mykologická práce miní se zde v nejširším rozsahu, tedy na př. výzkum chuti hub a upotřebitelnosti v různých jídlech.

Životopis (curriculum vitae) každého našeho spolupracovníka obsahují sdělení: úplné jméno (u vdané ženy i dívčí), den, rok a místo narození. Prohlášení arijské. Školy. Povolání dnešní i dřívější. Byt a úplná adresa. Případná studia vysokoškolská, soukromá, v cizině a pod. Obory studia. Dosavadní činnost v houbařství a ve výzkumu hub — a) praktická, studijní: (Kdy a kde byl na první Smotlachově výstavě, přednášce atd. Kdy začal posílati houby do poradny), odborná, písemná, vědecká (sopis prací). — b) Výzkumná: kde sbíráte nebo chcete sbírat houby. Které druhy, rody, čeledě hub zvláště sledujete. Která místa (lesy, parky atd.) po stránce hub zvláště prohledáváte (práce pro mykologickou zahradu). Jaké zvláštní druhy hub, kdy, kdo, kde našel. Jakým způsobem houby k jídlu připravuje a konzervuje a které druhy. Sdělte zvláště stupnice hub podle jakosti (viz ČČH), zda pěstujete houby. Jak zobrazujete houby atd., atd. Zde prostě třeba uvést všechny druhy a způsoby (sdělte zda také pomáháte předsedovi v jiné jeho práci: historický ovocný sad, čmeláci atd.), kterou event. kdo koná nebo chce konat. Samosebou, že u začátečníka tento bod životopisu bude velmi krátký a stručný. Plně se tyto otázky týkají těch, kteří pracují větší měrou a jichž práce nemohla býti dosud zachycena v ČČH. Tam, kde je práce jejich v ČČH známa, tam není třeba v curriculum o ní psát. Je lépe životopis učiniti stručný a připojit podrobné zprávy vedle. Také je třeba opravit někde chybnou zprávu, když někdo je v ČČH veden v některé kategorii výzkumné práce nesprávně.

c) Organisační a propagační. Získávání odběratelů ČČH, členů ČMS. Důvěrnictví, organizace odbočky. Přednášky, poradna, výstava (výstavka) atd.

Životopis pošlete do 10 dnů. Obsah jeho bude zapsán do kartotéky pracovníků. Zprávy o činnosti do archivu výzkumného a redakčního (ČČH) a do přehledu spolupracovníků podle druhu práce.

Obr. 14. Čirůvka narůžovělá (*Tricholoma bufonium* Pers.-Gill.). Klobouk 4–6 cm šir., růžově hnědavý, jemně plstnatý, nízce vyklenutý, později často zprohýbaný a trochu prohloubený. Lupeny žluté, středně široké, dosti řídké, zoubkem sbíhavé. Noha stejně dlouhá, as 1 cm tlustá, nálevitá, na spodu slabě ztlustlá, obyčejně trochu prohnutá a zahnědlá. Maso žluté, pevné až někomu nepříjemně vonné, jedlé. Je to houba velmi blízká čirůvce sírožluté (*Tr. sulphureum* Bull.); patrně tu jde o formu biologicky odlišnou, neboť roste v symbiose se smrky, kdežto čir. sírová se stromy listnatými. Sbíral Smotlacha, maloval mistr R. Vejrych. — Archiv ČCH, napsal Sm.

Všem mým spolupracovníkům v ČMS, v ČCH a MÚ. Založil jsem matriku všech svých spolupracovníků a požádal je o curriculum vitae (životopis) a přispívatele ČCH a vynikající organizační a výzkumné pracovníky také o fotografie. Stalo se však, že někteří mi dosud neposlali ani curriculum, tím méně foto. Většinou pak curriculum bylo neúplné. Proto naznačil jsem výše dotazník čili souhrn otázek, které je třeba v curriculum zodpovědět. Prosíme, aby nám tento dotazník všichni poslali brzo a úplně zodpovězený. Spolupracovníků píšících do ČCH a ostatních je mnoho, uznejte prosím, že nelze proto psátí jednotlivě, a to ani těm nejvýznamnějším o životopisy, fotografie, články, zprávy atd. Prosím, aby každý ušetřil mi práci pro výzkum hub a pro publikace, které chystám, a přijal těchto několik řádků připomínky na místo osobního dopisu. Kdo nejdříve a nejúplněji moji prosbu splní, ten nejvíce přispěje k mé práci a usnadní mi tak vlastní mou činnost. Smotlacha.

Ing. A. Kubík žádá tímto všechny houbařské pracovníky: 1. kteří prof. Smotlachovi v minulých letech donášeli a zasílali houby do poradny, 2. do jeho přednášek, nebo na jeho výstavy (to jsou velké pražské výstavy podzimní), 3. kteří se zabývají sběrem hub od jara do podzimu (kalendář hub), 4. kteří jedí houby i v zimě sbírané a případně i zmrzlé, 5. kteří sbírají houby méně obvyklé pro kuchyni, 6. kteří zkoušejí různá jídla z hub, 7. sledovali nebo sledují otravy houbami a jedovaté houby, 8. chemii hub i vliv různých reagentů na houby, 9. kteří se zabývali pěstováním, 10. a sledovali sběr hub, 11. kteří sledovali zvířata, která požírají houby, včetně červivosti a 12. kteří měli zvl. nálezy v houbách (oznamte je), aby prof. Sm. poslali o tom, pokud tak ještě v poslední době neučinili, obratem zprávu; budou uvedeni na příslušných místech jeho referátu v ČCH.

v Č. a na M. na různých místech ve vlhku, obyčejně za podobných okolností, jako vyrostl tento druh. Jeví velikou podobnost ke smrži špičaté (Morchella conica Pers.), která však má nohu vždy méně tlustou. Stejně velkou podobnost jeví i ke smrži. krátkonohé (M. brevites Sm.), jež tvoří přechod mezi smrží špičatou a vysokou. Je to vysoká smrž, s dlouhým zahnutým kloboukem, kterou jsme přinesli v ČCH v tomto roč. obr. č. 5. pode jménem smrž vysoká (M. elata Fr.). Správně je to odrůda tohoto druhu s krátkým dřenem a dlouhým, vysokým pérovitě zahnutým kloboukem, blízka M. conica Pers. Pro zmíněnou smrž jsem zajel osobně.

*

Mlženky vyrostly v r. 1943 hojně v Bojanovicích, odkud je přinesl dne 17. XI. a 24. XI. 43 p. Fr. Lorenc z Prahy. V první dodávce byla také pěkná srůstlice tím pozoruhodná, že horní plodnice byla větší než plodnice dolní, v průměru každá asi 4 cm. Druhá donáška vyznačovala se velkými exempláry v průměru 17–20 cm. Houby byly ještě zachovalé přesto, že přečkaly první větší mrazy.

O přednášce 22. XI. 43 bylo doneseno ještě na 80 druhů hub na znamení, že jsou v okolí Prahy a na vzdálenějších místech lokality, kde asi dosavadní listopadové mrazy (až 5° C) růst hub nestavily. Pozoruhodné byly zjevy gigantismu u penízovky sametonohe, kterou zaslal p. J. Drahoš z Rajské zahrady, Praha XI. Vyrostly asi z pařízku ze země, který byl pokryt zemí a měly proto dlouhé kořenové přívěsky. Byly mohutně vzrostlé, pevné, od hromadného růstu deformované, kupodivu nesliské a barvy na klobouku a zvláště lupenech bělavé, takže každý, kdo nezná naše podzimní houby v plném rozsahu, a zejména všebytnou a proměnlivou penízovku sametonohou, pokládal by tento zjev za novum. Mně stačil třetí nepochybně tmavý a sametový, třebaš byl mnohem tlustší, tvrdý, rýhovaný a nesliský. Někteří mi potvrdili pak, že její vůně a chuť odpovídaly úplně typu. Hned je zřejmo, že i v tomto případě jeví se tu vliv člověka, který tento druh houby táhne za sebou až do středu velkoměsta, na místa, kde sice pěstují se rostliny, kde však půda je proniklá plně látkami z velkoměstského ovzduší. Konečně si připomeneme, že v sousedství Rajské zahrady byla dříve městská plynárna, od níž ještě dnes jsou tam zápachy.

Z jiného místa z okolí pražského byly doneseny třepenítky cihlové, z nichž jedna jeví rovněž vlivy gigantismu jsouc na 16 cm v průměru. Vidíme, že tento zjev se patrně vyskytá u všech téměř našich hub.

Jos. Otruba:

Kozák březový, Boletus scaber Bull., na olomouckých hřbitovech.

Na olomouckých hřbitovech je vysazeno několik mladých březových stromoradií. V trávníku pod korunami bříz objevují se ročně skupinky kozáka březového. Někdy vyrostou i na travnatých chodnicích mezi hroby. Výskyt sám není zvláštností, spíše zajímavým dokladem, kam všude kozák břízu provází. Našel jsem ho také na výslunné mezi s jedinou břízkou uprostřed polí.

*

V *olomouckých parcích* je eldorádo hub, které tu mají dobré podmínky: z Moravy a jejich ramen stále hojně vlhko, mohutné staré mechem pokryté i vykotlané stromy, pařezy, místa otevřená i vysokými hradbami před větrem a chladem od severu krytá a v létě vlhce dusná, rozlehlé slunné křoviny a lučiny. V rámci Smotlachova výzkumn. ústavu zjišťuje tyto houby systematicky místně a časově prof. Josef Eberle a chystá o nich větší studii.

Brzy z jara tu roste třep. přívěskatá, pak hojně žampionů; hník třep. při zemi i ve výši 3 m. v rozsochách jasanů, hník obecný, nasetý, ucho jidášovo a ušíčko fialové, později hojně tř. makových, ty nalezeny v trsech i pod lavičkou při hlavní cestě u jasanu, pak třep. svazčitá, čechr. podvinutá, šup. ranná, kostr. i hlod., čirůvka nahl., bedla osink., pýchavka ob., špička ob., z různých chorošů hlavně březový a na lipě mohutné exempláře choroše šup., hlíva ústř., konečně po celý podzim a zimu pen. sametová. Těchto více než 20 druhů hub z jednoho parku jest pouze částí jeho hubného bohatství. Všecky zde nalezené houby jsou vystavovány jednak v r. gymnasiu v Rad. ul., jednak v red. Č. Slova, ve městě.

ČCH je učebnicí hub a pojítkem všech našich houbařů pracujících na výzkumu a propagaci hub u nás. Bez něho nemůže být žádný houbař. Získejte nové odběratele. Dejte čísti každé číslo několika svým přátelům. Jsou ještě nepořádní a ČCH poškozující dlužníci za ČCH. Za ročník posled. platí se nyní s upomínkou K 42.— a premie K 10.—. Noví odběratelé platí za nový ročník ČCH K 40.—, za přemii rovněž K 10.—.

Každý čtenář ČCH přihlas se k výzkumu hub, podnikaný v rámci ČMS předsedou jejím Dr. Smotlachou za pomoci ČCH a mykologického ústavu. Tak se naučíš dobře znát houby.

Upozornění. Potvrzenku ke sběru hub vydám všem čtenářům a odběratelům ČCH (viz o tom uvnitř čísla) pokud jsou mými spolupracovníky a pošlou mi podle dotazníku v tomto čísle svůj životopis, program (zprávu) o své výzkumné činnosti. Ode všech přispívatelů ČCH a svých pracovníků žádám fotografie do matriky spolupracovníků a pro ČCH.

Dr. Smotlacha:

Organizační sdělení:

1. Všechny dopisovatele a přispívatelé ČMS, ČCH a MÚ prosím, aby věci různého významu psali na zvláštní listy resp. kousky papírů. Tak pište na takovéto listky zvláštní a zvlášť podepsané objednávky, oznámení nových odběratelů ČCH, nových členů, zprávy do výzkumného archivu ČCH, články atd. To neznamená žádné plýtvání papírem. Může totiž být použit papír i v menších kusech, ovšem vhodných k tomu, aby se daly založit do příslušných pořadačů. Je-li dopis plný různých zpráv a požadavků, pak musí kolovat od jednoho pracovníka ke druhému nebo se musí rozstříhávat, což vše ohromně zdržuje a přidělová práci.

2. Sbor dobrovolných pracovníků ČMS, ČCH a MÚ ve výzkumném mykologickém ústavu v Praze III., Karmelitská 14., pracující i v bezplatné poradně a výzkumně, bude rozmnožen o několik pracovníků, kteří mají čas aspoň jednou týdně v pond., v út., ve stř. odpo. neb dopol., sem zajít. Každému bude přidělen jeden pracovní úkol pro něho vhodný, v němž případně může pokračovati i doma. Přihlášky u mne.

3. Každý čtenář ČCH i který sám z různých důvodů ve výzkumu hub nepracuje, získej ve svém okolí všechny schopné houbaře k této záslužné činnosti. Nejlépe je, když se zároveň získají k přímému odběru ČCH, jenž je nejen dobrou učebnicí hub (zvláště také ve svých starých ročnících), nýbrž i jediným pojítkem mezi houbaři.

4. Výzkumný mykologický sborník bude mnou vydán ze článků a výzkumných zpráv všech přispívatelů ČCH, zvláště těch na které v ČCH není prozatím místa. Přispívatelé, kteří mají v redakčním archivu větší množství prací a zvláště cenných a zajímavých, ty přijdou jak v ČCH, tak ve sborníku dříve na řadu (na místě zvláštního dopisu).

5. Oč celkem prosím? To vše bylo již na obálkách předešlých dvou číslech. ČCH nemá tolik místa, aby stále opakoval to, co potřebujeme od spolupracovníků, odběratelů, čtenářů a žadatelů o potvrzení. Pokročilý pošle seznam svých houbařských prací mimo ČCH, výpis ze svého výzkumu a sběru hub, napište o své činnosti.

6. Spolupracovníci ČCH pište. Nalezli jsme krásnou cestu, že vše co je dobré a nač není v ČCH prozatím místa, bude uveřejněno jinak. Každý bude spokojen! Prozatím vše ukládáme do našeho výzkumného a vědeckého archivu. I tam to má svou cenu. Čím kdo má více prací, tím spíše má naději na uveřejnění. Všichni studujte, zkoumejte, zobrazujte houby a pište o nich. Omluva. Nepříznivou shodou (přesazba!) se stalo, že ČCH 5—6 je naplněn mými články. Příště bude náprava.

Děkuji všem, kteří získali tento měsíc nové členy ČMS a odběratele ČMS. Byli zapsáni mezi moje spolupracovníky.

Smotlacha.

Fotografie a životopisy Smotlachových spolupracovníků začala shromažďovati redakce ČCH r. 1940. Činila tak příležitostně. K dopisům určeným pracovníkům ČCH a MÚ připojovala se vždy také žádost o foto a životopis. Mnoho jich poslalo. Z těch byly štočky částečně již r. 1941 hotovy. Poněvadž bylo zjištěno, že zaviněním v úřadovně nebylo dopsáno všem, byla učiněna hromadná akce v ČCH. Kdos ještě obě neposlal, pošli do týdne. Kdo jsí poslal nevhodné a staršího data, pošli nové.